

Upravništvo, Ljubljana, Knafljeva
ulica 6 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2
Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

Vedno večja napetost zaradi Palestine

V Palestini so na dnevnem redu hude stvari. Ne mine dan, da ne bi bilo kakega atentata, napada na angleško stražo, vojaško posadko, avtobus, vlak ali na kaj drugega. Dosedaj niso zagledali britanske ukrepi, ki so se preko aretacij, razpusta arabskih bojnih organizacij ter obsednega stanja stopnjevali do sankcij v obliki naložbe denarne globe in porušanja hiš. Sankcije so, kakor je videti, prav krepke, naravnost radikalne in se ne razlikujejo od onih, kakor so se uporabljale na primer napram upornim rodovom na tibetanski meji ali v Vaziristanu. Kak uspeh bodo prinesle, se dosedaj še prav nič ne vidi in sklepati moremo le, da še niso napravile pravega učinka, kajti nemir v Palestini traja v nezmajšnem obsegu dalje.

Palestinske težave niso nove. Saj teče že drugo leto agresivne akcije Arabcev, politike s pomočjo atentatov in nasilij. Vendar je velika razlika med lani in letos. Poprej se je napadala akcija arabskih teroristov obračala zoper žide in njihove institucije, ne pa neposredno zoper vršilce britanske mandatne oblasti. Toda sedaj je stvar druga, sedaj se ves srd arabskih teroristov obrača prav posebno zoper britansko oblast in njene organe ter ustanove, tako da so židje pri tem prišli nekako v ozadje. To je nedvomno velika in jako pomembna razlika; priča na nad vse viden način o silnem radikaliziranju arabske akcije v Palestini.

Dne 10. septembra je bil v Blandan v Siriji kongres zastopnikov arabskih držav. Domala vsa diskusija se je sukala okrog palestinskega problema in sklenili so zelo ostre sklepe zoper britansko mandatno oblast v Palestini za primer, da bi London vztrajal na predlogu o razdelitvi dežele na židovski in arabski del. Nista še minila dva tedna, ko so se grožnje že začele izvrševati: atentatu je podlegel angleški komisar za severni del Palestine. Energični ukrepi, ki so jih izvedle britanske oblasti, so neorčakovano malo vplivali na razpoloženje duhov, marveč sprožili izredno srdito teroristično borbo, ki se sedaj obrača v praksi in teoriji, z orožjem ter s propagando v obliki letakov zoper britansko oblast v deželi. S tem so neredi nehali imeti značaj samo notranje borbe med dvema narodnostima, med dvema strankama, in so dobili obliko očitnega upora zoper oblast.

Nepotrebno je na tem mestu ponavljati serijo dogodkov, ki kažejo na sistematično akcijo, na dobro pretehtano kravo in oboroženo kampanjo. Jasno je, da so tu na delu sile, ki imajo izšlo, lano in intelektualno vodstvo in dodobra pretehtan načrt, pa tudi, kar nikakor ni najmanj važno, izredno dobro in široko izvedeno organizacijo. Torej morajo biti na razpolago tudi primerni denarni viri. Ko je britanska oblast odstavila velikega muftija v Jeruzalemu, je hkrati izročila njegovo najpomembnejšo funkcijo, upravo bogatih verskih posestev, v roke upravnemu odboru. Zakaj pokazalo se je, da je veliki mufti denar, ki je tekel iz tega zelo obilnega vira, uporabljal za organizacijo radikalne arabske akcije zoper žide, oziroma zoper Angleže. Toda veliko vprašanje je, ako bo sedaj, ko je ta vir prenehnil, nemogoče finančne prehrate akcije, kajti možnost denarne pomoči iz inozemstva nikakor ni majhna in z njo računajo prav resno.

Ako bi šlo pri vsem tem za Palestino samo, bi situacija ne imela toliko komplikacij ter neprijetnosti za Angleže, kakor jih ima. Saj razpolaga Anglija z ogromnimi izkušnjami kar se tiče uprave kolonij in kar zadeva eventualno borbo zoper upornost prebivalstva. Toda v palestinskem primeru gre nedvomno za hujše stvari, nego samo za težave v osamljeni deželi. Palestina pomeni eno od arabskih dežel in sicer tisto, ki leži zelo blizu Sueškemu prekopu in ki se naslanja na zelo dolg pas obale vzhodnega Sredozemskega morja. Kriza v deželi se tiče slovesne obljube, ki jo je med vojno dala angleška vlada židovski nacionalistični organizaciji glede obnove židovskega političnega in sploh narodnega doma. A te obljube država, ki ji pogodbe in dane besede niso krpa papirja, ne more kar tako preklicati.

Panarabsko gibanje bi gotovo ne bilo tako močno sprlo znane kulturne zaostalosti arabskih pokrajin ter držav, da nima svoje prave hrbtnice v islamski skupnosti. Fanatizem muslimanov je našel v panarabskem gibanju modernizirano obliko za svojo obnovo, hkrati ne le modernizirano, temveč tudi zelo ojačano obliko. Saj vidimo, da stojijo na čelu arabskega pokreta povsod verski funkcionarji; kar se je pokazalo v Jeruzalemu, smo imeli že poprej priliko opazovati v Egiptu, pa v Siriji in drugod. Moremo se pri tem spomniti na predvojno ter medvojno panmuslimansko parolo, ki jo je s toliko prizadevnostjo skušala izrabiti Nemčija za borbo zoper svoje in turške nasprotnike; toda ta poskus se je popolnoma ponesrečil. Na modernem nacionalizmu

VAŽNE MUSSOLINIJEVE IZJAVE Za revizijo verzajske mirovne pogodbe in vrnitev bivših nemških kolonij v Afriki

Rim, 28. oktobra. z. Po vsej Italiji so danes proslavili 15. obletnico fašističnega režima. Na proslavo je Mussolini povabil tudi posebno delegacijo nemške narodne socialistične stranke, ki je že včeraj opoldne prispela v Rim. Poleg drugih so prišli Hitlerjev namestnik Rudolf Hess, šef generalnega štaba narodno-socialističnega napadalnega oddelka Lutze, nemški državni minister dr. Frank in bavarski notranji minister Wagner. Dopolodne je bilo v Mussolinijevem stadionu veliko zborovanje, na katerem je bilo okrog 100.000 funkcionarjev stranke iz vseh krajev države, razen njih pa še velika množica drugih fašistov.

Na zborovanju je imel Mussolini kratek govor o pomenu 15. letnice fašističnega režima, o miru, ki je za Italijo sedaj glavno mednarodno politično geslo, in o nujno potrebi obnovi nemških kolonij. V Rimu in

drugih italijanskih mestih so danes otvorili tudi celo vrsto novih zgradb in prometnih naprav, ki so bile dograjene v poslednjem času.

Manifestacija v Mussolinijevem stadionu se je vršila iz izredno velikim pompom. 2.000 trobentačev je sviral neprestano fašistične in nemške narodno-socialistične pesmi. V stadionu je bilo zbranih okrog 15.000 praporov. Prišel je tudi ves diplomatski zbor. Ob 11.30 je prispel Mussolini, ki mu je generalni tajnik stranke minister Starace podal raport. Poročal mu je o stanju stranke. V fašistični stranki je sedaj organiziranih 2.152.000 mož, v drugih fašističnih organizacijah nadaljnjih 3 milijoni, v mladinskih organizacijah, ki se bodo z jutrišnjim dnem reorganizirale in bodo odslej delovale pod imenom liktorska mladina, pa 6.123.500 dečkov in deklec.

Mussolinijev govor

Takoj po raportu je imel Mussolini govor, v katerem je dejal:

Pred 15 leti se je na ta dan dovršil dogodek, ki je izrednega zgodovinskega pomena za življenje našega naroda. Čete fašistov, ki so se odločno borile in strle socialiste, komuniste ter njihove neposredne in posredne zaveznike in ki so prešle svojo nad vse dragoceno kri po vseh cestah Italije, so korakale na Rim, da zrušijo politični razred, ki je bil okužen in korumpiran od demokratsko-liberalnega parlamentarizma in ni bil zato več vreden novih dni.

28. oktober 1922 pomeni pričetek ene fašistične revolucije, ki traja že 15 let. Revolucija je postala režim in režim je postal vedno bolj istoveten z italijanskim narodom, z obnovljenim in močnim naro-

dom Italije, proti kateremu bi bila borba z orožjem pač zelo riskantna za vsakogar. Če se za trenutek v spominu povrnemo nazaj, moremo z mirnim ponosom reči, da smo v tem zgodovinskem času dovršili velike stvari, ki so dosegle vse svoj vrhunec in izraz v eni sami in največji stvari, v obnovi rimskega imperija.

Veseli smo, ker je Führer poslal v Rim delegacijo svojih najboljših ljudi, tovarišev Hessa, Franca Lutzeja, Wagnerja in druge, ki jih spremljajo. To so sodelavniki od vsega početka, narodni socialisti od prve ure, invalidi in ranjenci iz velike svetovne vojne in revolucije. Po nepozabnih dneh v Monakovem, na Meklenburškem, v Essenu in Berlinu, pomeni njihova prisotnost pri naši proslavi, da se poleg politične osi Rim-Berlin razvija čim dalje bolj

resna solidarnost med obema režimoma in lojalno prijateljstvo med obema narodoma.

Vi ste, je dejal nato zbranim funkcionarjem stranke, hierarhi in morate dobro vedeti, kaj pomeni hierarhija. Hierarh mora imeti v sebi pomnožene vse vrline, ki jih zahteva od podrejenih. Vrine hierarha so čut dolžnosti, požrtvovalnost, popolna materialna samoopoved (živalno pritrjevanje), fizični in moralni pogum. Kdor ne zna nastopiti med ljudstvom, poslušati njegovih nazorov in si obrazložiti njegovih potreb, ni hierarh. Pred kratkim ste čuli ogromne številke o naših organizacijah, treba pa je ugotoviti, da soje za temi številkami milijoni ljudi, pripravljenih na vse.

Pomilovalno smo se morali nasmejniti govoricam, ki smo jih zbrali v poslednjih dneh in ki naj podajo tako zvano javno mnenje glede odredb finančnega značaja. Te odredbe režima, ki so bile logične, potrebne in pravične, so sprejeli vsi prizadevi — drugače ni bilo niti mogoče — s popolnim čutom discipline in lojalnim razumevanjem. Zato jih s splošnimi merili ni mogoče meriti. V fašistični Italiji je kapital v službi države. Potrebno je na tem mestu glede dežel, ki so postale že kar blažene po svojih nesmrtnih načelih, ugotoviti prav nasprotni fenomen, da so klonile pred kapitalom.

V kakšnem znamenju hočemo sedaj pričeti 16. leto fašistične dobe? To geslo je mogoče izraziti v tej preprosti besedi: Mir! To besedo so rabile in skvarile v ovčje meketanje tako zvane velike reakcionarne demokracije. Če pa izrekamo to besedo mi, ki smo se bojevali in smo še pripravljeni boriti se, dobiva zopet svoj globoki slovesni in človeški pomen. Da bo mir trajen in koristen, je potrebno, da se

odstranijo iz Evrope vsi boljševizmi, pričenši z onim v Španiji. Potrebno je revidirati nekatere uresničene in absurde klavzule in taktiko sedanje mirovne politike. Treba je velikemu narodu, kakor je Nemčija, vrniti zopet ono mesto, ki ji pritiče in ki ga je imela pod afriškimi solncem. Treba je končno Italijo pustiti na miru, ker si je ustvarila svoj imperij s svojo krvjo, s svojimi lastnimi sredstvi in ne da bi se dotaknila niti enega kvadratnega metra tujih imperijev.

Množica je Mussoliniju burno pritrdjevala. Ko je zaključil svoj govor, so zopet zagrmeli topovi, se oglasile godbe in nad stadionom so se prav nizko spuščala številna lovka letala.

Ko je odhajala iz stadiona nemška delegacija, so godbe zasvirale »Deutschland über alles«.

Čestitke generala Franca in kancelarja Hitlerja

Rim, 28. oktobra. AA. Za proslavo obletnice pohoda v Rim je prejel Mussolini od generala Franca brzojavko, v kateri mu sporoča svoje pozdrave in najlepše želje fašistični Italiji in črnim strajcam v svojem imenu in vseh Špancev, ki se bore proti barbarstvu in branijo sredozemsko civilizacijo.

Berlin, 28. oktobra. AA. Hitler je poslal Mussoliniju brzojavko, v kateri mu sporoča, da danes vsa Nemčija v mislih doživlja dan pred 15 leti, ko se je z zgodovinskimi pohodom v Rim pričela nova doba ne samo italijanske zgodovine, temveč tudi razvoja vseh evropskih dogodkov.

Navdušenje v Nemčiji

Berlin, 28. okt. g. Listi objavljajo dolga poročila o Mussolinijevem govoru ter podčrtavajo zlasti njegova izvajanja o nemških kolonijskih zahtevah. Večina listov objavlja na čelu svojih člankov besede Mussolinija: »Prostor za Nemčijo na afriškem solncu.« »Deutsche Allgemeine Zeitung« pripominja, da sta govor Mussolinija in njegovo stališče glede nemških kolonijskih zahtev nov dokaz za učinkovitost osi Rim - Berlin.

Tokio odklanja udeležbo na pacifiški konferenci

**Sodijo, da je energična odklonitev v neposredni zvezi
z japonskim uspehom pred Šanghajem**

Tokio, 28. oktobra. b. Vesti o zmagi pred Šanghajem so zbudile veliko navdušenje med prebivalstvom prestolnice. Včeraj so bile vedan velike manifestacije, kar se zdi toliko bolj zanimivo, ker se je zgodilo sedaj prvič, da so na Japonskem na tako hrupen način proslavili zmago japonskega vojaštva na azijski celinii.

Zmagi pri Šanghaju pripisujejo ne le v tujakšnih vojaških, temveč tudi v političnih krogih zelo velik pomen. To potrjuje med drugim tudi objava uradnega japonskega odgovora na povabilo belgijske vlade za udeležbo na konferenci devetih signatarnih držav v Bruslju. Japonska kategorično odklanja sleherni sodelovanje na konferenci, češ da je bila sklicana na nepačni osnovi. Kajti njen izvor je treba iskati v znani revoluciji Društva narodov, ki je po enostranskih virih zvalilo vso krivdo za sedanjí spor s Kitajsko samo na Japonsko. Japonska politika na Kitajskem je razen tega izrazito obrambna politika in se torej nanjo sploh ne sme aplicirati washingtonskega dogovora. Vmešavanje tolikega števila držav, katerih vsaka ima povrh svoje posebne interese v Aziji, v konflikt, ki je omejen samo na Japonsko in Kitajsko, bi pomenilo nove zapletljive nameste rešitve. Zato japonska vlada obžaluje, da ne more sprejeti belgijskega povabila na konferenco v Bruslju.

Ker je bil odgovor japonske vlade objavljen v japonskih listih skoraj istoačasno s poročili o uspehu na bojišču pred Šanghajem, sodijo tu na splošno, da je negativno stališče, ki ga je sedaj uradno zavzela japonska vlada, samo odsev šanghajskega uspeha.

Nemška smer v japonski zunanji politiki

Berlin, 28. okt. o. Dosedanji japonski poslanik v Berlinu Musakoi je bil odklopan, ker ni bil pristaš nemško-japonskega protiboljševskega sporazuma. Njegov naslednik je dosedanji šef evropskega oddelka zuna-

nega ministva Togo. Ta sprememba pomeni zmago ene struje v japonski zunanji politiki, ki vidi v Berlinu važnejše oporišče japonske politike kakor pa v Londonu ali Washingtonu. Berlin bo odslej predstavljal japonske evropske politike. Odslej bodo v Berlinu vsakoletne konference japonskih vojaških atašeev, akreditiranih v Evropi.

Belgijska vladna kriza

Bruselj, 28. oktobra. AA. Vse bolj se kaže, da bo de Mann, finančni minister odstopivši vladi, ki je nadomestoval predsednika van Zeelandia za njegove odsotnosti, dobil od kralja mandat za sestavo nove vlade. Liberalna in katoliška stranka, ki ju je de Mann konzultiral in o katerih je obhajala bojazen, da bosta nasprotovali, se zdi, da sta v korist narodne enotnosti pristali na to, da dobí mandat oseba, ki jo bo imenovala največja skupina v parlamentu. De Mann je namreč zastopnik socialistične stranke.

Bruselj, 28. okt. Kralj Leopold je povelil mandat za sestavo nove vlade bivšemu finančnemu ministru De Manu, ki je vodja socialistične stranke Vandervelde odklonil mandat.

Reforma določb o zdravniški molčečnosti v Nemčiji

Berlin, 28. okt. AA. Novi nemški zakon o zdravniški službi oporoča v določenih primerih zdravnike poklicne molčečnosti. Ta odredba se glasi: »Zdravnik se ne sme kaznovati, če je izdal poklicno skrivnost, ali če to stori v skladu z zdravim človeškim razumom.« Nemško kazensko pravo, pravi utemeljitelj tega zakona, je opustilo zastareli pojem zaščite upravičenih interesov in ga je nadomestilo z načelom, da gre splošna korist pred koristjo posameznikov.

sredozemsko velesilo, ki je danes v več ko eni smeri v nasprotju z Anglijo. Navajajo se v prilog tej trditvi poročila o izredno dobrih stikih med muslimani v Abesiniji ter italijanskimi oblastvi, pa o enunciacijah, ki so se izmenjale in se še izmenjavajo med muslimani v Libiji, Jemenu in Abesiniji ter med Rimom. Navaja se vrh tega pisava fašističnega vodilnega lista »Popolo d'Italia«, ki da pomeni toliko ko zastopanje protiangliških arabskih tez. Končno se navaja še delovanje radijske postaje v Bariju, ki pošilja med Arabe poročila, kakor si jih Angleži nikakor ne želijo. Levičarski tisk na zapadu smatra, da se vrši fašistična ofenziva zoper angleške pozicije tako od palestinske strani, kakor na zapadu preko Španije.

Kakor se iz teh kratkih pripomb vidi, se položaj okrog palestinskega problema silno komplicira in poostrejuje. Mnogo lažje je pokazati na njegova zapletenost nego spustiti se v kakršnekolik napovedi, kako si bosta britanska politična modrost in spretnost pomagali iz te mreže.

Šanghaj veliko pogorišče

**Po zavzetju Šanghaja prodirajo Japonci le počasi naprej
Boji se nadaljujejo z vso srditostjo**

Šanghaj, 28. oktobra. o. Mednarodna koncesija si je oddahnila, ker so po malem prenehale vse nevarnosti, ki jim je bila vse zadnje tedne izpostavljena zaradi velike bližine kitajsko-japonskega bojišča. Kitajci so izmed šanghajskih okrajev obdržali v svoji posesti samo še Putung, kjer pa se tudi z vso naglico pripravljajo za umik, ker se je bojišče sedaj premaknilo toliko proti severozapadu. Čapej in ostali okraji še vedno gore. Sploh je od pretežnega dela Šanghaja, če se izvajajo mednarodne koncesije in južni del kitajskega mesta, ostalo od Šanghaja samo še velikansko pogorišče. Sprednje japonske čete potiskajo Kitajce počasi proti zapadu in severu, vendar pa se ofenziva Japoncev še ustavlja in ne kaže, da jim bo uspelo zavzeti Nansjan in prodreti do Nantaua, glavne kitajske oporišča vse šanghajske fronte. Usoda 6 kitajskih divizij na dosedanjem levem krilu kitajske vojske med Tašangom in Ljuhom je povsem negotova, vsekakor pa jim grozi nevarnost, da jih Japonci sedaj napadejo z boka. Za sedaj se s svojih postojank še niso umaknile.

Tudi v severnih kitajskih pokrajinah se Japonci v poslednjih dveh dneh dosegli zopet nekaj uspehov in zavzeli mesto Ping-ping na poti proti glavnemu mestu Šansija, Tajuanu.

Kitajska redna vojska se je sicer ob pravem času in v popolnem redu umaknila iz Čapeja od severne postaje in kitajskih predmestij, protovoljski oddelki, tako zvane čete samomorilcev pa so ostale sreči teh gorečih okrajev in se še vedno bore proti Japoncem, ki so jih ponekod popolnoma obklopi. Tako se na Tibet Roadu borijo še nekateri ostanki teh čet. Od juga in vzhoda pritiskajo nanje Japonci, na severni strani je vse v plamenih, na zapadu pa je meja mednarodne koncesije. Poveljniški waleški polka major Harrison, ki je tam s svojimi oddelki na straži, je Kitajce ponovno pozval, naj se rešijo na mednarodna tla, »samomorilci« pa so to ponudbo odločno odklonili in izjavili, da hočejo umreti na svetih tleh, ki jih branijo.

V mednarodne koncesije je včeraj popoldne navadilo nad 35.000 poslednjih Kitajcev, ki so jih od zadaj japonski tanki obstrlevali s strojnimi. Ameriške in angleške straže so se nekaj časa borile proti beguncem, nazadnje pa so morale popustiti in so begunci vdrlí v park na Jessi Fieldu.

Na fronti so se vse noč in tudi danes dopolne nadaljevale hude borbe vzdolž železniške proge proti Nankingu. Japonci prodirajo sedaj tudi že na ozemlje na desni obali reke Sučov in hočejo očividno čim prej vsu šanghajsko okolico očistiti Kitajcev. Najhujiši so bili napadi na nove kitajske postojanke okrog Nansijanga, prvi važni postaji na nankinski progi. Kitajci pa so bili med tem zopet ojačeni z novimi rezervami in so vse napade doslej uspešno odbili. Japonci si prizadevajo zasesti za vsako ceno prvi del proge, da bi tako preprečili nagle umik kitajskih divizij na levem krilu fronte od Tašanga do Jangceja, kjer se sedaj še bori 100.000 Kitajcev. Izza Tašanga in Kiangvana se čujejo topovi in strojnice, vse zveze z Ljuhangom, Lotienom in Ljuhom pa so prekinjene in ni mogoče zvedeti nobenih podrobnosti o bitki, ki se je tam razvila.

Japonci sedaj odkrito izjavljajo, da hočejo prej ali slej zavzeti Nanking, da bi tako popolnoma strli kitajski odpor. Zato prihajajo iz Japonske pred Šanghaj neprestano nova ojačenja.

O nadaljnjem razvoju japonske ofenzive sodijo poučeni vojaški krogi, da se bodo Kitajci umaknili tik pred Nantao, ki leži sredi med Tajhujskim jezerom in Jangcejem. Tam se bodo Kitajci lahko na sorazmerno kratki fronti uspešneje uprli Japoncem.

Čangkajšek: Pravi odpor še le v notranjosti dežele

Maršal Čangkajšek je zastopnikom tujega tiska izjavilo o najnovejših dogodkih na šanghajski fronti, da položaj za Kitajce res ni ugoden, vendar še daleč ne tako slab, kakor to trdijo Japonci. Izrazil je svoje zadovoljstvo s kitajsko vojsko, ki se je tako silno upirala Japoncem in v Hopeju i pred Šanghajem, toda Japonci bodo naleteli na pravi kitajski odpor šele v notranjosti Kitajske in bodo tedaj okusili, kaj se pravi jemati Kitajcem svobodo, suverenost in zemljo. Čangkajšek se je že zahvalil Veliki Britaniji za moralno pomoč, poudaril pa je, da bi morale sedaj pacifiške sile nujno izvršiti določbe svoje pogodbe.

Junaški odpor Kitajcev

London, 28. oktobra. b. Poslednja poročila iz Šanghaja pripovedujejo o izredno junaškem odporu Kitajcev pred njihovim umikom na bojišču v Čapeju. Cel bataljon 500 vojakov se je uprl povelju o umiku in vztrajal na svojem mestu navzlic poklen-skemu japonskemu ognju ter celo sam prehajal v napad s strojnimi in ročnimi granatami. Še včeraj popoldne je kitajsko glavno povelstvo prejelo od njih naslednjo brzojavko: Pošljite nam nemudoma soli, sladkorja in najmanj 50.000 hlebov kruha, kajti pripravljeni smo vztrajati na tem kraju najmanj še sedem dni. Neke druga kitajska četa, sestavljena iz 150 mož, je bila pozvana, naj se čimprej reši z begom v mednarodno komisijo, toda vsi so kot en sam moč odklonili to ponudbo. Izjavili so, da niso prejele še nikakega povelja za umik in da hočejo zato vztrajati na svojem mestu do zadnjega moža. Med umikom so kitajski vojaki poglani v zrak vsi mostove in vsa poslopja ob ulicah, ekoci katera so se pomikali na druge bojne postojanke.

Sovražnosti še ne bodo kmalu končane

Tokio, 28. okt. w. Vojni in mornariški minister sta glede na proboj kitajske fronte v Šanghaju objavila izjavo, v kateri opozarjata japonski narod. A sedanja žnaga še ne pomeni konca sovražnosti, ker je treba nasprotno odstraniti še razne težkoče, zaradi česar se dolgo ni pričakovati, da bo prišlo do popolne ureditve položaja.

Prometne ovire v Hercegovini

Sarajevo, 28. oktobra. o. Železniški promet, ki je bil zaradi povodnih in plavov prekinjen, še vedno ni obnovljen. Potnik za Hercegovino se lahko peljejo iz Sarajeva preko Nevesinja z avtobusi, ker so vse druge ceste neprehodne. Telefonske zveze so danes deloma popravljene brzojavne zveze so pa še vedno prekinjene. Pošto za Hercegovino prevažajo sedaj preko Zagreba in Splita. Iz Konjice vsi vlak le do km 104, tam pa morajo potniki 5 in pol km daleč peš ali z vozovi, da dosežejo vlak, ki vozi z nasprotno strani do Breznice. Tudi francoski rezervni oficirji so morali po tej poti na svojem potovanju v Dubrovnik.

Francoski radikali

Kongres najvplivnejše francoske politične stranke — Borba za ljudsko fronto — Politika „malega človeka“ — Stranka kompromisov v notranji in zunanji politiki

Pariz, 27. oktobra. Jutri, 28. t. m. se bo začel v Lillu 34. kongres francoske radikalne stranke, nekdanje najmočnejše, po lanskih volitvah pa druge najmočnejše francoske politične stranke, ki je najbolj tesno povezana s tradicijo tretje republike. Letošnjemu kongresu francoskih radikalov prispevajo v Franciji in izven nje še posebej pomen, ker je po Blumovem padcu v juniju letošnjega leta vodstvo francoskega kabineta prešlo v radikalne roke. Od tedaj naprej se v Franciji v vseh neevičarskih krogih kaj rado govori o dveh ljudskih frontah: eni pod socialistično in drugi pod radikalno patronažo, med katerima naj bi bile danes že tako velike razlike, da je razid med njima in s tem razpad ljudske fronte skoro neizbežen.

Take in podobne glasove je treba seveda jemati z veliko rezervno, ker jih, kakor običajno, dikтира samo interes notranjopolitične borbe. Sedanji ministrski predsednik Chautemps je v svojem nedeljskem govoru v Chateauroux odločno zavrnil te govorice z opozorilom, da bi razpad ljudske fronte nujno dovedel do njihovih volitev, ker bi se brez podpore leveice nobena druga vlada ne mogla držati, volitve same pa bi bile za Francijo v sedanjem mednarodnem položaju kaj tvegan eksperiment, ki bi francoskemu ugledu v svetu nedvomno zelo škodoval. Glavni zunanje-politični poročevalec radikalnega kongresa v Lillu Kayser prihaja v svojem izbrnem referatu prav tako do zaključka, da bo mogoča francoska diplomacija v bližnjih mednarodnih borbah računala na uspehe samo, ako se bo lahko tudi na znotraj opirala na urejene in trdnostne razmere.

Na stališče, da je ohranitev ljudske fronte v sedanjem trenutku potrebna, se bodo prav gotovo postavili s Chautempsom vred tudi vsi aktivni radikalni ministri, med katerimi so znana imena zunanje ministra Delbosa, finančnega ministra Bonnetta ter vseh treh ministrov narodne obrambe Daladierja, Camoinchija in Cota. Obstoje Chautempsovega kabineta je pač neposredno odvisen od večine, ki jo ima v parlamentu ljudska fronta. Enako gotovo je seveda, da se bodo proti njihovevemu stališču izrekli vsi desničarsko orientirani radikali. Njih kritika pa bo nekako uravnovočena z radikalnejšimi zahtevami leveice, ki bo posebno v zunanje-političnih vprašanjih zahtevala večjo odločnost vlade pri reševanju nekaterih perečih mednarodnih vprašanj, pri katerih so francoski interesi posebno prizadeti. Prav v zvezi s to razpravo, ki obeta biti posebno zanimiva, saj bo med poročevalci tudi sam zunanji minister Delbos, ki bo v svoji nadaljnji diplomatski akciji v marsičem odvisen od smeri, sprejetih na kongresu, bo zelo verjetno zmagal razum nad vsemi pomisleki, ki bi utegnili zavreči nadaljnje funkcioniranje ljudske fronte.

Senzacij po vsem tem od letošnjega kongresa francoskih radikalov ne smemo pričakovati. V kolikor se bodo pojavile razne

verzije v zvezi z govorji glavnih članov stranke, bodo samo odsev polemik, ki za francoske radikale niso nič novega, saj je že nekako v tradiciji te stranke, ki je izmed vseh francoskih političnih strank formalno najmanj organizirana, da si njen vpliv na francosko politično življenje mora še vedno najti. Stranka se zato v vseh položajih pojavlja kot nekakšna ravnovesna politična sila, ki je že po svoji strukturi nagnjena h kompromisom med ekstremi, tako v notranji kakor zunanji politiki. V njenih vrstah so zbrani ljudje, ki se po svoji ideologiji močno približujejo strankam francoske desnice, pa tudi taki, ki se po svojih idejah le malo razlikujejo od francoskih levicarjev. Radikali so še vedno, kakor so bili v svojem početku, stranka francoskega malega človeka, tistega, ki nadaljuje tradicijo stanov, osvoboditvenih tlačanstva fevdalnih gospodov. Ta svoj značaj hoče radikalna stranka tudi na svojem letošnjem kongresu še posebej poudariti s posebnim »kmetiskim dnevom« v okviru kongresnih prireditev.

»Zlato srednjo linijo«, ki jo zastopajo francoski radikali, imenujejo njih nasprotniki kaj radi dvoličnost, ki se na primer tudi danes kaže na zunanji, tem, da se prav sredi sodelovanja s francosko levico uveljavljajo med njimi bolj desničarske težnje, dočim bi se v nasprotnem primeru, kakor se je to že večkrat zgodilo, zgodilo obratno. Toda morda je ravno v tem njih prednost za povprečnega Francoza in v tem tudi razloga za njih izredno veliki politični vpliv v Franciji. Nekoliko bi se dal njih vpliv pripisati tudi okolnosti, da Francoz program radikalov bolj intuitivno dojema kakor pa o njem razmišlja. Odtod oni politični francoski rek, da je radikalizem v Franciji povsod pričujoč, da si ga prav za prav nikjer ni, kajti težko je označiti, v čem je za povprečnega Francoza zapopaden radikalni program. V francoski politični govorici je radikalizem sinonim angleškega liberalizma in liberalen Anglež je radikalen Francoz, toda francoski radikali so navzlic tej sorodnosti tipično francoski pojav, ki ga ne smemo meriti po podobnih merilih drugih.

To, kar je francoski radikal v notranji politiki, je seveda tudi v zunanji. Sedaj, ko so radikali na čelu francoske vlade in je tudi zunanji minister iz njihovih vrst, nam ta njih osnovna poteza nudi najboljše razlago za trenutno francosko stališče v mednarodnih vprašanjih, ki so danes na tapeti. V »Tempsu« je Raymond Millet te dni sverilno zapisal: »...motijo se vsi tujci, ko si predstavljajo radikale razdeljene v dve nasprotni skupini, katerih ena bi bila za odpor proti avtoritarnim državam, druga za zbijanje z osjo Rim-Berlin. V resnici je sleherni francoski radikal v svoji notranjosti napol na vsaki strani. Zato išče sprave med obema...« In v tem, tako zaključuje svoje misli Millet, je, nekoliko izdejal, slehernega Francoza...

Daladier o položaju

„Nikdar še mir ni bil v taki nevarnosti kakor te dni“ Prijatelji miru se morajo še tesneje združiti

Pariz, 28. oktobra. V Na otvoritveni seji kongresa radikalno-socialistične stranke v Lillu je imel vojni minister Daladier kot predsednik stranke govor, v katerem je uveljavil očrta pričevanja Francije za ohranitev miru ter se zahvalil zunanjemu ministru Delbosu za njegove odločne napore v tem oziru. Daladier je nato govoril o nemiru, ki vlada v svetu ter je izjavil, da se nikoli po svetovni vojni rovanje proti miru ni bilo tako vsestransko in nevarno, kakor sedaj. Ponovno je poudaril voljo Francije za ohranitev in uveljavitev miru ter tolmačil francosko stališče glede mednarodnega razhodstva, kolektivne varnosti in miru, ki temelji na spoštovanju pravice. Svoj zunanje-politični del govora je končal z besedami: »Gorje narodom, ki bi bili v sedanjih Evropi slabi in razoroženi!«

V notranje-političnem delu svojega govora je Daladier izrazil svoje zadovoljstvo zaradi izida kantonalnih volitev, je pa ugotovil, da v 25 volilnih okrajih pristaja ljudske fronte na levi niso držali dane besede ter so nastopili proti kandidatom radikalno-socialistične stranke. Treba je ohraniti pridobitve prve vlade ljudske fronte ter jih še izpopolniti. V gospodarskem pogledu Francija ne kaže onega napredka kakor gospodarstvo v drugih državah v zadnjih letih. Zvišanje plač in znižanje delovnega časa mora iti roko v roki z zvišano ali vsaj enako produkcijo.

Panika v Madridu

Zaradi Francovih groženj, da bo mesto porušil, če se ne preda, je zavladala med prebivalstvom velika panika

Pariz, 28. oktobra. O. Kljub demantjem valencijske vlade in poveljnika Madrida generala Mijae se potrjujejo vesti, da je v Madridu nastala velika panika v pričakovanju koncentričnega napada na špansko prestolnico. General Franco je poslal na madridsko fronto vse razpoložljive čete in zbral vojsko, ki je petkrat močnejša nego madridska obramba. Razen tega so čete generala Franca neprimerno boljše opremljene kakor madridske čete, ki jim primanjkuje že vsega zlasti pa živil, municije in topov. Zelo hudo se občuti tudi premoč Francovega letalstva. Ko so te dni letala zasula mesto z letaki, v katerih sporoča general Franco, da je Gijon padel in da je vsa Asturija v njegovi oblasti ter da je sedaj na vrsti Madrid, ki ga bo do temeljev porušil, če se v treh dneh ne preda, je zavladala med civilnim prebivalstvom prava panika. Ljudje so začeli izbežati bele zastave, po ulicah pa so korakale množice, ki so burno demonstrirale in zahtevale predajo mesta. Policija sama ni mogla napraviti reda in je morala nastopiti vojaštvo. Tudi več čet milicnikov je skušalo v polni bojni opremi preiti v Francovo tabor. Med njimi in mednarodno gardo se je vnela krvava borba. Voditelje ubežnikov so takoj postrelili. General Mijae je odredil izpraznitve najbolj izpostavljenih okrajev mesta, ljudje pa se temu upirajo in jih majo s silo izganjati iz stanovanj, v katerih so se zabarikadirali. Iznanci se po večini skrivajo zopet vračajo v svoje domove. Vse je prepričano, da je usoda Madrida zapечатena. To paniko spretno izkorišča general Franco, ki dan za dnem z letaki napoveduje pričetek splošne ofenzive in poziva prebivalstvo, naj se upre madridskim močnikom, sicer bo mesto popolnoma porušeno.

Eksplodizija min

Madrid, 28. okt. AA. V vseučiliški naselbini so vojniki madridske obrambe postavili nove mine, ki so eksplodirale in napravile v jarkih sovražnih oddelkov veliko škodo. Eksplodizija je raznesla neki paviljon

kmetijske fakultete. Več hušjih bojev je bilo tudi pri francoskem mostu, kjer so oddelki madridske obrambe zavrnili napade sovražnih čet.

Povodnji v Aragoniji

Madrid, 28. okt. AA. Deževje ki traja že nepretrgano nad teden dni na vsem aragonskem bojišču, je povzročilo velike povodnje, ki onemogočajo vojaške operacije. Reka Rio Galego je dosegla rekordno višino zadnjih 20 let. Reka Aragon je povzročila največjo povodnjo, kar jih doslej pomnijo v teh krajih. Podobne razmere so tudi na področju rek Sere in Arbe, kjer se poplave povzročile velikansko škodo in ponekod prisilile celo vojake, da so zapustili svoje postojanke.

Odlikovanje italijanskih prostovoljcev

San Sebastian, 28. okt. AA. General Franco je slovesno izročil odlikovanja italijanskim prostovoljcem na španskem. Pri tem je imel govor, v katerem je dejal, da je ponosen, ker je mogel poveljevati tako hbrabim junakom, kakor so italijanski prostovoljci.

Stevilo republikanistih milicnikov, ki so se vabili nacionalističnim oblastem v Asturiji, je sredi doseglo 22.000.

Napredovanja v drž. službi

Beograd, 28. okt. p. Napredovala sta profesorja Fran Mašera na III. realni gimnaziji v Ljubljani in Alfonz Vales na klasični gimnaziji v Mariboru. — Pri rudarskem glavarstvu v Ljubljani je napredoval za višjega pristava v 7. položajni skupini inž. Lojze Zupančič. — Pri Poštni hranilnici v Ljubljani so napredovali Milena Matjan, Anica Porekar in Danijel Ambrožič. — Upravnik Narodnega gledališča v Ljubljani Oton Zupančič je napredoval v položajno skupino 3/1.

Beležke

Volitve na univerzi

V soboto dopoldne bodo letošnje volitve v Akademsko akcijo slušateljev ljubljanske univerze. Ker je Akademski akcija edina skupna organizacija za vse slušatelje brez ozira na fakulteto in na svetovno nazorsko usmerjenost, velja ob enem za nekako reprezentanco slovenskih študentov. Zato je vsako leto volilna borba zelo huda in volilna udeležba navadno zelo velika. V zadnjih letih so se izkristalizirale tri glavne skupine, ki nastopajo pri volitvah: nacionalni akademiki, akademiki JRZ ali kakor se sami imenujejo, »kato-liški« akademiki in levicarska skupina, ki nastopa pod raznimi imeni. Pri lanskih volitvah so dobili relativno večino kandidati JRZ. Tej skupini je s tem pripadlo predsedstvo in vodstvo organizacije.

Tudi pri letošnjih volitvah nastopajo vse tri skupine. Jugoslovensko orientirani akademiki vseh nians so sestavili skupno listo, katere nosilec je cand. iur. Dragan Raič. Akademiki JRZ nastopajo pod imenom »slovenske liste« z nosilcem Francem Fischerjem, tretja skupina pa pod imenom »liste slovenskih demokratičnih študentov« z nosilcem Nacetom Gregorčičem. Vse te skupine so izdale lastne letake, s katerimi skušajo pridobiti glasove akademikov.

V Akademski akciji so včlanjeni skoro vsi slušatelji letošnjega zimskega semestra, tako da bo blizu 1300 volilnih upravičencev. Kolikor se da po živahni volilni borbi sklepajo, bo volilna udeležba tudi v soboto zelo velika.

„Nesrečni zakon“

Za svojo 50-letnico je prelistal kranjski podeželski organ JRZ »Domoljub« svoje letnike in nasul iz njih lep kup reminiscenc v obliki svoje kronike. Prav zanimiva je ta kronika in se bomo na njo seveda še povrnili. Za danes citiramo samo eno izmed posebno zanimivih reminiscenc, ki se glasi dobesedno: »11. decembra 1929 so razglasili nesrečni zakon o ustanovitvi Sokola kraljevine Jugoslavije.«

Nič več ni nič manj. Gospodje so pozabili pristaviti, kdo je ta zakon podpisal, kakor so pozabili dostaviti, kdo je vstopil v šestojanuarsko vladno kot zastopnik Slovencev, ko so par odstotkov višje vendar z vidnim ponosom zapisali: »20. julija 1928. Iste v narodni skupščini Dr. Korošec predsednik vlade. Kadar državni vodj krepko zdrkne s tira, kličejo vedno dr. Korošca na pomoč. Drugače pa...«

Mi smo čuli svoje dni vse drugačno mišljenje o Sokolu kraljevine Jugoslavije iz ust prav iste gospode, ki proglasa danes zakon o Sokolu kraljevine Jugoslavije za »nesrečni zakon«.

In končno, kdo je bil zastopnik Slovencev v vladi, ki je na svoji seji dne 4. julija 1930 soglasno sprejela in odobrila načela za bodočo politiko vlade ter slovesno izjavila, da jim bodo ostali njeni člani zvesti do poslednje konsekvence? Med temi načeli je bil tudi sledeči odstavek: »Z zakonom od 6. decembra 1929 je bil ustanovljen Sokol kraljevine Jugoslavije, ki mora s svojim integralnim nacionalnim značajem pokriti vse slične dosedanje plemenske in verske organizacije. Razvoj Sokolstva v širokih masah naroda, kjer ima Sokol svojo kulturno in prosvetno mislijo, postaja del programa državne politike, ki se mora izvesti brez zastoja.«

Sedaj pa naenkrat »nesrečni zakon« o Sokolu kraljevine Jugoslavije Ali so res »Domoljubovi« čitatelji tako naivno lahkoverni in tako politično nezreli?

Novi banovinski

zdravstveni svet

Minister socialne politike in narodnega zdravja je te dni na novo imenoval člane zdravstvenega sveta za dravsko banovino. Imena imenovanih rednih in izrednih članov smo že objavili. Od novih rednih članov je eden jurist, eden je zastopnik zdravniške stanovske organizacije, eden zastopnik higijsne službe, eden zastopnik delavskega zavarovanja, dva zastopnika javne zdravstvene službe, dva praktična zdravnik na deželi, eden je po stroki klinični specialist. Upravna medicinska stroka je torej zastopana s štirimi člani, zdravniški stan s tremi, vse medicinske klinične veje pa z enim.

Koliko odgovarja ta sestava medicinskim interesom in znanstvenemu presojanju medicinskih vprašanj, s katerimi bi se moral najvišji zdravstveni posvetovalni organ pečati, je iz te porazdelitve članov po zdravniških službenih strokah dovolj razvidno. Posebno danes, ko je slovenska medicina v izredno težki krizi in ko se posledice slabe zdravstvene organizacije že kažejo na ljudskem zdravju, se bojimo, da se lahko zaostri ne samo kriza zdravniškega stanu, ampak tudi zdravstvena kriza.

Službeno glasilo JRZ o reviziji ustave

O ustavi od 3. septembra 1931. smo čitali v slovenskih glasilih JRZ v zadnjih dveh letih razna več ali manj kritična mnenja. Še bolj jasno so bili razni govorniki te gospode po prosvetnih taborih in drugih sličnih prireditvah. Sedaj pa bomo v glavnem organu JRZ, v »Samoupravi«, štiri stolpce dolgo zagovor sedanje ustave, o kateri pravi, da »ni bila sprejeta niti proti Hrvatom, niti proti Srbom. Pojavila se je pred narodom kot potreba ponovne in postopne demokratizacije našega javnega življenja. Ustava od 3. septembra 1931 je dala vse potrebne možnosti za izražanje ljudskih želja in potreb. Poleg tega je še omogočila prehod v demokracijo. Govoriti danes o reviziji te ustave znači kruto žaliti narod. Sama misel na revizijo ustave je izvala nesluten odpor med narodom. Trditve, da je bila ustava spejeta enostransko, je grda demagogija. Po določbah obstoječe ustave je volil narod že dve narodni skupščini in na njo je prisegel vsak javni funkcionar v naši državi. Ko se bo spremenilo čez deset, dvajset let naše politično in socialno življenje pa bomo mislili na revizijo ustave.«

Kaj ne bi bilo lepo in v redu, če bi tudi »Slovenec« in drugi njegovi listi jasno povedali svojim čitateljem, kakšno stališče zavzema njihova stranka do septembrske ustave?

Pestani in ostani član Vođnikove družbe!

Za sporazum brez Rusije

Zapadne velesile se bodo v londonskem odboru skušale sporazumeti brez Rusije

London, 28. okt. b. Po splošni sodbi, ki prevladuje po poteku poslednje seje londonskega odbora za nevmešavanje v španske zadeve, bodo zapadne velesile skušale doseči sporazum o španskem problemu brez sodelovanja Rusije. To je bil v bistvu tudi glavni namen poslednjih italijanskih in nemških zakulisnih manevrov v Londonu. V tem smislu ocvetjuje poslednje dogodke zlasti diplomatski sodruknik lista »Evening News«. »Daily Telegraph« je mnenja, da se tudi angleška vlada zelo prizadeva, da bi se čimprej dosegel sporazum o Španiji z direktnimi razgovori med zastopniki Francije, Anglije, Italije in Nemčije. To je zlasti Edenova osebna želja, ki se v zadnjem času ni sestal z nobenim izmed odgovornih italijanskih in nemških ministrov, da bi v osebnem razgovoru z njimi izmenjali misli o primer-nih rešitvah iz sedanjih zagat. Morda bi se Edenu ponudila ta prilika na bruselski pacifiški konferenci v začetku novembra, ako bosta na njej zastopala Italijo in Nemčijo zunanji ministri grof Ciano in dr. Neurath. Zato je angleška vlada sklenila, naj vodi angleško delegacijo v Bruslju Eden kot zunanji minister, glede na krizo belgijske vlade pa mislijo, da bo pacifiška konferenca, ki je že bila enkrat odložena, vnovič odložena.

Negotovo je sedaj predvsem bodoče zadržanje Rusije. Ker bi nekaterim državam bilo zelo ugodno, ako bi Rusija sama izstopila iz londonskega odbora, se Moskva bržkone ne bo spustila v to igro, s katero bi sebi ničesar ne koristila, drugim pa pomagala iz zagat. Zato bo sled ko prej vztrajala v odboru in izražala svoje pomisleke kakor doslej. Ruski delegat Majski je v razgovoru z Edenom sicer razčistil nekatera vprašanja, vendar

je še vedno neznan, ali bi Rusija po odločitvi »pretežnega dela« tujih prostovoljcev pristala na priznanje vojnih pravice generalu Francu in s tem na angleški kompromisni načrt. Kakor doznavajo »Daily Telegraph«, pojmuje Rusija pod »pretežnim delom« vsaj 50% prostovoljcev, dočim se je dosedanja angleška formulacija glasila »po odločitvi pomembnega števila tujih prostovoljcev«.

Rusija se bo umaknila iz londonskega odbora?

London, 28. okt. br. »Evening News« poroča, da je poslanik v Londonu Majski izročil danes predsedniku londonskega odbora za nevmešavanje v španske zadeve lordu Plymouthu noto, s katero ga obvešča, da Rusija odsele ne bo več plačevala prispevkov za mednarodno kontrolo, kakor je bilo svojčasno sklenjeno, ker te kontrole dejansko ni več in sta tudi Italija in Nemčija odkrito priznali, da sta tudi po uvedbi kontrole pošiljali generalu Francu čete in vojne potrebščine. Sedaj sploh kontrole ni več in se je ruska vlada zato odločila, da ustavi nadaljnje plačevanje prispevkov. List naglašja, da to še ne pomeni, da bi Rusija izstopila iz odbora, kar pa je vsekakor verjetno, če ne bo doseženo soglasje glede umika prostovoljcev in priznanja generala Franca, o čemer bodo razpravljali na jutrišnji seji odbora.

Grandi pri Plymouthu

London, 28. okt. AA. Italijanski poslanik Grandi je imel danes daljši razgovor s predsednikom odbora za nevmešavanje lordom Plymouthom, ki bo od jutri predsedoval sešankom odbora za nevmešavanje. V političnih krogih pripisujejo temu razgovoru velik pomen.

Rezultat škofovske konference v Zagrebu

Zagreb, 28. oktobra. o. Konference jugoslovenskih škofov, ki so trajale 7 dni in so se vršile pod vodstvom vrhovskega nadškofa dr. Šariča, so bile danes dopoldne zaključene. Dopoldne je bil novinarjem razdeljen naslednji uradni komunikat:

1. Katoliški episkopat je na svojih rednih konferencah razpravljal o vprašanju konkordata med Sv. stolico in kraljevino Jugoslavijo. Smatra, da mu čast ne dopušta reagirati na ulične napade, ki so nastali v zadnjem času proti končni ratifikaciji konkordata, kakor tudi, da ni potrebno reagirati niti na iskrenost 19-letnega prepričevanja o enoparavnosti katoliške cerkve v kraljevini Jugoslaviji. Katoliški episkopat bo znal v vsakem primeru braniti pravice katoliške cerkve in 6 milijonov katolikov v tej državi, ter je za reparacijo vseh krivic izdal potrebne ukrepe.

2. Katoliški episkopat je soglasno uredil vprašanje katoliške akcije na ozemlju kraljevine Jugoslavije.

3. Katoliški episkopat kraljevine Jugoslavije izreka svoje popolne simpatije nemškemu katolikom z željo, da bi nemški narod

čimprej doživel Kristusov mir v Kristusovem kraljestvu.

4. Španski episkopat je poslal vsem katoliškim škofom na svetu kolektivno pismo, v katerem jim podaja pravo sliko o dogodkih v Španiji. Episkopat kraljevine Jugoslavije je proučil to pismo in poslal s svojih konferenc španskim škofom primeren odgovor kot izraz svojega sočustvovanja in solidarnosti.

5. Katoliški episkopat je obravnaval tudi splošne razmere na svetu. Ugotovil je, da paralelno z zavračanjem Kristusovih nauk po svetu rastejo nasilja, krivice in zla vseh vrst. Tega zla ne morejo odstraniti niti krvave revolucije, niti nove paganske religije, niti katerakoli človeška znanost, marveč zgolj samo popoln povratek h Kristusovemu evangeliju. Zato poziva svoje vernike, da podvoje svoje molitve, da bi Bog izgubljene privedel spet nazaj k spoznanju resnice, preganjanim vrnil mir, cerkvi pa njeno svobodo.

Ze danes so nekateri nadškofje in škofje odpotovali iz Zagreba, med njimi tudi oba slovenska škofa. Ostali se vrnejo v svoja rezidenčna mesta še ta teden.

Proslava čsl. praznika v Beogradu in Zagrebu

Beograd, 28. oktobra. o. V čsl. poslanstvu in na vseh čsl. solah v državi so danes svečano proslavili državni praznik bratske republike. Na solah so se vršile lepe svetanosti, na poslanstvu je poslanik dr. Girs sprejel veliko število prijateljev češkoslovaške, ki so mu prišli čestitati, prejel pa je tudi zelo mnogo pismenih in brzojavnih čestitk. Nocoj so v proslavo čsl. narodnega praznika člani slovaške filharmonije iz Bratislave priredili sijajno uspehi koncert.

Predsednik JČ. lige v Beogradu, načelnik ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje Ljubomir Hofmanović, je prejel danes od čsl. poslanika visoko odlikovanje, rad Belega leva.

Zagreb, 28. oktobra. o. Kakor v drugih mestih, je bil tudi v Zagrebu češkoslovaški narodni praznik svečano proslavljen. Snoči je imel inž. Kolibaš po radiju predavanje o pomenu 28. oktobra v življenju češkoslovaškega naroda, nato pa je zagrebški radijski postaja prenašala koncert Dvořakovih skladb. V gledališču je bila snoči svečana predstava »Prodane neveste«, ki ji je med drugimi odličniki prisostvoval tudi dr. Maček. Danes dopoldne je bil na čsl. konzulatu svečan eprejem. JČ-liga je priredila nocoj skupno a češkimi društvi svečano zborovanje v Češkem narodnem domu. Na zborovanju so govorili zagrebški župan dr. Pejič, čsl. generalni konzul dr. Resl in drugi, nato pa je bila slavnostna prireditev Čsške besede.

Šef francoskega civilnega letalstva v Berlinu

Berlin, 28. oktobra. b. Semkaj je prisel šef francoskega civilnega letalstva, da se porazgovori z merodajnimi nemškimi činitelji o poglavitni medsebojnega sodelovanja v zračnem prometu.

Seja ministrskega sveta o državnem proračunu

Beograd, 28. oktobra. AA. Ministrski svet je imel danes od 17. do 20. sejo pod predsedstvom predsednika vlade dr. Stojadinovića. Razpravljali so o državnem proračunu za leto 1937/38 in o drugih resornih vprašanjih.

Srednješkolski profesorji pri prosvetnem ministru

Beograd, 28. okt. AA. Prosvetni minister Magarašević je snoči sprejel upravo jugoslovenskega profesorstva društva, ki mu je izročila spomenico v zvezi z uveljavljenjem zakona o srednjih solah. Spomenica navaja stvari, ki bi po solbi društva morale priti v novi zakon o srednješkolskem pouku, in poudarja potrebo po normalnem napredovanju srednješkolskih profesorjev. Iz izjav min'stra Magaraševića so člani glavne uprave dobili vtis, da bo v kratkem ustreženo raznim željam srednješkolskih profesorjev. Odlisi so v upanju, da se bo minister iskreno zavzel za vprašanja, ki se tičejo srednješkolskega pouka in stanovskih vprašanj srednješkolskih profesorjev.

Tatarescu v Ankari

Ankara, 28. oktobra. AA. Ob 10. dopoldne je prisel v Ankaro predsednik rumunske vlade Tatarescu. Na okrašenih postaji so ga sprejeli predsednik vlade Dželal Bajar, zunanji minister Ruđi Aras, državni podtajnik Mememenzogu, ankarski župan, višje uradništvo zunanjega ministrstva in člani diplomatskega zbora. Maršal Fevzi-Cakmak, načelnik turškega generalnega štaba, je priredil snoči večerjo na čast vojaškim delegatom balkanske zveze. Na banketu so bili turški vojni ministri in poslaniki Balkanske zveze. Govorili so maršal Cakmak, armijski general Nedić in načelniki generalnih štabov držav Balkanske zveze.

Kralj Boris in kraljica Ivana pri italijanskem kralju

Rim, 28. oktobra. AA. Bolgarski kraljevski par je večeraj prisel v Prato, kjer sta ga sprejela italijanski kralj in kraljica. Po pozdravu so se odpeljali v grad San Rossore.

Avstrijski zunanji minister v Krakovu

Varšava, 28. okt. AA. Avstrijski državni podtajnik v zunanjem ministertvu dr. Schmidt je prisel v Krakov, kjer je v Wawelu položil venec na sarkofag maršala Pilsudskega. Opoldne je krakovski župan priredil dr. Schmidt na čast obed.

V zaporu se je obesil

Ljubljana, 28. oktobra. Okrog 15.40 je bila policija obveščena, da se je v zaporih okrožnega sodišča obesil neki kaznenec. Uradni zdravnik dr. Lužar in dežurni uradnik Kette sta odšla na okrožno sodišče, kjer sta ugotovila, da se je obesil kaznenec v celici št. 111. s pasom na cev centralne kurjave. Obesilec je 24-letni Marjan Šuštok, po rodu iz Trsta, ki je presedel baš večeraj manjšo zaporno kazen zaradi nekaj tatvin in bil bi moral biti danes izpuščen, ker pa je proti njemu še druga preiskava zaradi tatvine, so ga pridržali v zaporu. Najbrže je zaradi tega obupal in si končal življenje. Njegovo truplo so po komisijskem ogledu prepeljali v mrtvašnico pri Sv. Krištofu.

Vremenska napoved

Zemunksko vremensko poročilo: Depresija z enim središčem na britanskimi otoki in z drugim nad zahodnim delom Sredozemlja prodira v zahodno polovico evropske celine, kjer vlada oblačnost z nekaj dežja. Nad srednjo in južnozahodno Evropo je pritisk izenačen in vlada jasno vreme. Toplota je visoka v vsej Evropi. V Jugoslaviji je jasno in lepo vreme, le v gornjem Primorju prevladuje oblačnost. Jutranja megla je ležala skoraj v vseh predelih. Toplota brez posebne spremembe.

Zemunksa vremenska napoved: Povečanje oblačnosti v Primorju in zahodnih predelih, kjer bo tudi nekaj dežja. Jasno v vzhodni polovici z jutranjo meglo. Toplota bo ostala visoka.

Dunajski: Še nobene bistvene izpremembe, visoki oblaki.

Naši kraji in ljudje

Prvi generalštabni šef maršala Focha v Mariboru

Maribor, 28. oktobra.

V Maribor je prispel francoski general Le Rond, ki je bil prvi generalštabni šef maršala Focha, ki je po vojni predsedoval v Parizu glavni razmiselniki komisiji za določitev naših mej napram Avstriji, Madžarski in Bolgariji. S svojim odličnim, vztrajnim in pravičnim prizadevanjem si je pridobil velike zasluge za našo mlado državo. Visoko ga je cenil naš pokojni Višnji kralj Aleksander I. Ureditelj, pri katerem je bil večkrat gost.

General Le Rond, ki pozna vse predele Jugoslavije, se je hotel seznaniiti s območjem severnim delom Slovenije ter je takoj po prihodu v Maribor obiskal »Putnik«, ki mu je poslužil z vsemi podatki in z vso potrebno literaturo. Včeraj si je v spremstvu arhivara profesorja g. Baša in ravnatelja »Putnika« g. Loosa ogledal tudi mariborski muzej. Maribor s svojo pestro okolico, s svojimi bogatimi muzejskimi zbirkami je napravil rani najboljši vtis ter je general, ki je bil nad prijaznim sprejemom zelo vzradočen, obljubil, da pride pomladi s svojo soprogo v Maribor na daljše bivanje. General Le Rond je s popoldanskim brzolokom odpotoval iz Maribora.

Ravnatelj Luka Jelenc 80 letnik

Ljubljana, 27. oktobra.

Eden naših najstarejših in najbolj znanih prosvetnih pionirjev g. Luka Jelenc je dopolnil 80 let. Rodil se je 16. oktobra 1857 v znani zavedni gorski vasi Dražgošah v Selski dolini. Prvi pouk je dobival v pol-družni uro oddaljenem trgu Železnikih pri učitelju Levčniku, ki je učil še po starih metodah in ni mogel opustiti gospej peresa. Luka Jelenc se je nato izpopolnjeval v Škofji Loki in na višji gimnaziji v Kranju. Naposled je prestopil na ljubljansko učiteljsko, katero je 1881 dovršil z najboljšim uspehom.

Nekaj mesecev je služboval v litijem okraju, potem je prišel za učitelja-voditelja v Senčur pri Kranju, kjer je ostal do 1898. Nato je prišel za učitelja na I. mestno župniško šolo v Ljubljani. To leto je tudi položil izpit za meščanske šole. Služboval je v Ljubljani do upokojitve 1924. Po vojni je bil ravnatelj I. meščanske šole na Prulah. Veljal je za vestnega učitelja, dobro poučevalnega v metodično pedagoških vedah. Imel je v šoli res najboljši uspeh.

Toda njegovo delovanje se ni omejilo le na tesne šolske sode. Nepozabna ostane njegova delavnost pri učiteljskih naprednih organizacijah in ustanovah. Polnih 31 let je bil predsednik Učiteljske zveze. Od 1895 do 1926 je bil odločen pobornik slovenskega napredka in zagovornik učiteljskih pravic. Hude so bile takratne borbe in prav v njih se je izkazal s svojo sposobnostjo in odločnostjo. Nasledil je kot učiteljski organizator Vojteha Ribnikarja. Zvezi, ki je obsegala domala vse slovensko in deloma tudi hrvaško učitelstvo, je res posvetil vse svoje sile. Brez Luke Jelence najbrž učitelstvo danes ne bi imelo svoje tiskarne. On je dal pobudo za nakup tedanje majhne Kleinove tiskarne, ki se je lepo razvila.

Pot naših rudarskih inženjerjev po Bolgariji

Jugoslovanski rudarski in topilniški inženjerji reprezentirani v svojem združenju, so se odzvali letos vabilu svojih bolgarskih kolegov in odšli 18. septembra na pot k svojem sosedu na vzhodu. Pobudo za ta izlet je dal naš predsednik prof. Gostiša, ki je tudi vodil s tajnikom združenja dr. Kernšteinom vse priprave in dogovore z inž. D. Toprakčijevim iz Sofije. Vso pomoč je nudil prireditelju te ekskurzije tudi načelnik ministrstva za šume in rudnike g. inž. Despić. Po prostorni naši domovini raztreseni rudarski inženjerji, vršeč svojo naporno službo pod zemljo, so z veseljem sprejeli vabilo, da se v solnični Bolgariji najdejo toplih žarkov in bratske ljubezni. In vsega tega so jim nudili njihovi bolgarski kolegi v takšni meri, da so se naši vsi brez izjeme vrnili s trdno zavestjo v svetlejšo bodočnost obeh teh narodov.

Skupina 34 inženjerjev je že ob prihodu na prvo območje bolgarske postaje Dragoman doživela navdušen sprejem. Nekoliko tovaršev z organizatorjem inž. Toprakčijevim je prihitelo ekskurziji nasproti in jo potem spremljalo na vsej poti po Bolgariji. Sonce je pripekalo, ko smo se odmikali od naše domovine in nas spremljalo 11 dni na vsej poti do povratka v domovino. Ob prihodu na sofijski kolodvor nas je sprejela mnogobrojna deputacija bolgarskih rudarskih inženjerjev in občinstva ob intonaciji naše himne. Ekskurzija je pozdravil predsednik sekcije inž. Konstantinov, kateremu se je zahvalil za prisrčni sprejem predsednik prof. Gostiša. Po pozdravnih nagovorih in medsebojnem upoznavanju je vse prevezal val navdušenja in od tega trenutka dalje smo čutili, da smo si zelo blizu, še več, da sta se

Bil je soustanovitelj Učiteljske samopomoči, Učiteljske hranilnice in drugih učiteljskih gospodarskih in kulturnih ustanov. Bil je tudi soustanovitelj »Zvončkas«. Njegovih zaslug ne more zamenjati nobeno omaloževanje. Njegovo slovansko in jugoslovensko čuteče srce ga je vleklo na jug in je že davno prejel vojno dosežek stike s hrvaškimi in srbskimi učiteljem ter je znanstva utrjeval z medsebojnimi obiski. Za učiteljskega organizatorja je bilo to še posebno tvegano, toda Jelenc se ni strašil nobenih neprijetnosti in se nikoli ni uklonil. Odločni naprednjak je vedno nastopal tudi v javnosti in se nikoli ni izmikal dolžnostim, h katerim ga je pozivalo prepričanje. V tem duhu je vzgojil tudi svoje sinove, od katerih je naš pokojni uredniški tovariš Vitomir kot dobrovoljec-častnik e srbsko vojsko prestopil mnogo trpljenja, kar je potem opisal v svoji knjigi. Zadnjih 10 let se je Luka Jelenc odtegnil javnosti. S ponosom se lahko ozira na svojo delovno preteklost. Njegove zasluge mu zlasti pri vpoštevanju sedanjih šolskih in političnih razmer ostanejo in mu jih mora priznati tudi pošten nasprotnik. Začudljivi motrimo še velno čilega jubilara in mu ob lepem slavlju želimo še vrsto zadovoljnih in srečnih let.

Nenadna smrt Luke Potočnika

Kakor je »Jutro« kratko beležilo, je višji tajnik in finančnem ministru znani koroški rojak Luka Potočnik nenadno umrl na službeni poti. V Varaždinu ga je zadela kap. Zanesti je v dvorcu v sinu, ki živi v Beogradu, kamor se je pokojnik preselil šele nedavno po daljšem službovanju v Črni gori. Doma je bil iz Pliberka in star šele 53 let.

Globoko je številne prijatelje pretresla kratka vest, da je dragi Luka v Varaždinu na službenem potovanju končal svojo življenjsko pot. Težko smo mogli verjeti poročilu, dokler nismo čuli podrobnosti o nepričakovani smrti. Nikdo od nas, ki ga je videl pred kratkim še čilega in vedlega, ni mogel niti najmanj slutiti, da bo trda gruda z gromkim glasom že danes potrkala na ksto. In kje?...

Ko sva bila nekoč v St. Danijelu, sva gledala v kraljestvo sive Pece ter občudovala vso krasoto mičnih vasic in ljubkih holmev v prostorni Podjuni. V prešernem navdušenju je rekel: »Tak je tu lepota, da su še ta mrtvi veseli.« In je brezskrbno pristavil: »Ko bo mene tu pokopali, bom pa še juckal zvaven.« A kako je revež umrl! Daleč od svojcev v Beogradu, daleč od prijateljev, ki jih ima pri nas na Koroškem, prav zdaj, ko se je na njegovem obzoru jela kazati prva zarja boljših dni.

Dobro vem, koliko je duševno pretrpel, ko so ga s koreninami iztrgali iz naše družbe in naših krajev ter ga presadili v oddaljeno Podgorico. Koliko se je prizadeval, priti nazaj v našo bližino! Zdalj, ko se mu je želja vsaj delno izpolnila, je dobro srce odločilo, omahnil je brez slovesa, brez tolažilne prisotnosti svojih dragih.

Koliko lepih spominov nas koroške dijakke iz Podjune veže nanj, ki ni imel pri svoji dobrodošlosti v življenju nikoli nobenega sovražnika. Povsod si je pridobil le prijatelje, kamorkoli ga je usoda zanesla. Z njim leže v grob živi spomin na našo mladost, na neugnana dijaška leta, na vse skrbi in težnje naših koroških ere v času bojev za našo ožjo domovino. Je ni vasi v Podjuni in v Meziški dolini, kjer ga ne bi bili poznali. »Dumponikov Luka« je bil v vsaki hiši dobrodošel gost, naj bo pri kmetu ali bogatniku. Prehobil je pot večine naših koroških študentov: brez sredstev je prišel v Celovec, brez podpore od doma je moral študirati, brez sredstev je šel na Dunaj in brez sredstev si je ustvaril svoj obstanek. Z lastno pridnostjo in zmoglostjo se je dokopal do tako uglednega položaja v svoji stroki.

Teži me misel na sru, da je umrl s'm v neznanih krajih, še težje mi je, da so ga nesli k večnemu počitku, ne da bi šla za kisto dolga veriga številnih prijateljev. Ni bilo ne osmrtnice ne obvestila v listih.

Ni Te, dragi Luka, narava bogato obdala z blestecimi zunanjimi lastnostmi, a dala ti je najdražje: plemenito dobrolušno, mehko srce in neusahljivo pri dobre volje ter pristranskega osvajačnega humorja. Vsak, ki Te je poznal, je bil vesel, da je lahko par uric preživel v Tvoji prijetni družbi. Kakor je bilo Tvoje življenje lepo in vedro, tako je bila tudi Tvoja smrt: brez bolečin in trpljenja si se poslovil od teza sveta. Tebi je zemeljsko breme odvzeto, a nam leži

naša dva brata, ki ju je ločila nerazumljiva usoda dolgo vrsto let. Našli so se tovariši iz študentskih let in staro prijateljstvo po dolgih 25 letih je ogrelo vsa ostala srca. Komaj smo dobro stopili v krog novih prijateljev, že smo se čudili izvrstni organizaciji. Tiskani spored, ki ga je prejel vsak član ekskurzije je v Dragomanu, je bil točno izveden prvi dan in vse ostale dni. Vsa skrb za prenočevanje nam je bila odvzeta. Kamorkoli smo prišli, je bilo že vse poskrbljeno, celo številko sobe je vsak imel na kolodvoru.

Popoldansko ogledovanje sofijskih znamenitosti: cerkve Aleksandra Nevskega, etnografskega muzeja in drugega nam je pokazalo le bežno sliko naroda, ki se je večno bil s Turki; še mnogo več so nam pokazali naslednji dnevi, ko smo prodrli v notranjost Bolgarije. Prečuta noč v vlakcu, utrdujivo ogledovanje in pa program, ki je predvideval zvečer banket, je marsikoga zamamil, da si nabere moči z malim počitkom; toda čas na takih ekskurzijah je predragocen za spanje, a črna kava v Bolgariji tako osvežujoča, da so vsi pozabili na utrujenost in se vneto pripravljali za večerni sestanek v novem izredno modernem in elegantnem hotelu »Bolgarija«. Iz banketa se je izcimila manifestacija.

Globoko zasnovan govor je imel g. inž. Konstantinov, še nekaj drugih bolgarskih tovaršev je naglašalo potrebo vzajemnega delovanja inženjerjev rudarske stroke. Iz njihovih govorov je odsevalo temeljito poznavanje naših rudarskih prilik. V odgovoru so naši govorniki g. prof. Gostiša in M. Čubelić naglašali, da smo z veseljem prišli v Bolgarijo, da vidimo čeprav

GOSPODOM FINEGA OKUSA

Zadnja beseda sodobne čevljarске tehnike je ta na rom živani čevleji iz prvovrstnega materiala v črni ali rjavi barvi v raznih vzorcih. —

Cena jim je samo

Din 169.— in 199.—

flata

Tvoj odhod kakor mora na duši in izguba takega prijatelja je kanila kakor grenka kapljica v kelih našega življenja. V našo življenjsko jesen je padla prva slana, ki nas resno opominja, da prihaja tudi za nas kmalu zima.

Ko je utihnil zadnji pozdrav iz cerkvenih lin, ko se je bočila težka gomila nad Tvojim novim domom, so Te zapustili zadnji znani

ci in ostal si sam na širni božji njivi... in vendar ne sam. Kajti naše misli so pri Tebi in bodo vandrle k Tebi še dolgo, dolgo, dokler nam ne bo usojeno, preseliti se za Teboj. In če je onkraj groba svidenje mogoče, potem z vsem srcem povem: na svidenje s Teboj, dragi Luka, se veselimo.

Ivo Marsel.

Še Mali graben bo reguliran Začasna regulacijska dela so že določena

Ljubljana, 28. oktobra.

— Oha, prijatelji! Brž mi poročate: Ze spet regulacija! Komaj smo se letos znebili prenesene regulacije Ljubljaničane struge, že spet grozi novo urejanje nikdar zanesljivega Malega grabna, ki povzroča čestokrat ob povodnih v sedaj mestnem okolju stalne nevarnosti ljubljanskemu prebivalstvu.

Toda počasi! Naj razložim to zadevo! Ljubljancem bele Ljubljane bodi prelevem pojasnjeno, da znašajo dosedajni stroški za regulacijo Malega grabna že 1.500.000 din. dočim bi celotna ureditev tega potoka zahtevala najbrž še dokaj milijončkov. Mali graben se namreč nad Opekarskim mostom dotika v zelo ostrim zavoju čistišča, ki je v neprestani nevarnosti, da izpodjedajoč vodovje razdiralno ogroža prometno cesto. Bodoči tok bo urejen tako, da bo primerno oddaljen od sedanjega. Ureditvena dela so zaenkrat nekaj časa počivala, vendar ta hudomušni potok še nadalje nemoteno opravlja svojo razdiralno delo, dokler mu sedanja na višku stoječa tehnika ne bo ustavila njegovega početja.

Potok Mali graben, ki izvira nekaj višje nad Polhovim gradcem so začeli urejevati že pred desetimi leti. Celotna regulacijska dela so razdeljena na več odsekov. Tako so dosedaj uredili le južni del Malega grabna v izmeri približno 1800 metrov od izhoda v Ljubljanski navzgor. Če bi pa regulirali vsaj strugo Malega grabna, tedaj bi bilo potrebno, da bi uredili celih sedem tisoč metrov tega potoka od jezca v Kovzrh pri Bokaleh do tam, kjer se razdeli Mali graben in Gradščica, ki je selaj dokončno regulirana, in sicer do železnice na Viču.

Pod vodstvom tehnične terenske sekcije za regulacijo Ljubljaničane, ki s hvalevredno skrbnostjo in vestnostjo pospešuje vsa poglavitna in urejevalna dela, se je pred kratkim zbrala posebna komisija strokov-

njakov in se podala na kraj sam, da pregleda precejšnjo škodo, ki jo je narasli Mali graben napravil ob zadnji povodnji. Med drugim je našla, da je volovje raztrgalo v Mestnem logu deset metrov čistišča, in sicer na Cesti dveh cesarjev. Doselej so opravljali urejanje brezposelni, prelevem iz bednostnega zaklada dravske banovine, vendar je za letos izostal proračunski dobi v aprilu preko vse pomladi in poletja nadaljnji kredit.

Komisija strokovnjakov je končevalno odredila začasna regulacijska dela in določila, da bo tekla novo urejena struga Malega grabna najmanj šestdeset metrov daleč od ceste. Da bo cesta uporabna za promet, jo bodo zaenkrat le popravili, a utrjevali je ne bodo. Govori se mnogo, da je denarja na razpolago okrog pol milijona dinarjev. Mogoče bo tedaj vsaj začasno izkopati v teku dveh let novo vodno korito, dokler se ne začne dokončna regulacija. Ta dela bodo tudi mnogo pripomogla, da se bodo zaposlili brezposelni mestni delavci.

Kakor čujemo, bodoči odločitvi činitelj posvetiti vso skrb regulaciji Malega grabna. Ze na doslej urejenem predelu potoka od Opekarskega mostu navzgor je obstojal načrt, po katerem se je struga tega hudournika regulirala kolikor je mogoče v ravni smeri. Na ta način je odpadlo mnogo stranskih rokavov. Po navadi se je polna struga kaj hitro razlila čez bregove in preplavila vso bližnjo okolico. Opuščena postranska korita Malega grabna z izkopom iz nanovo urejene struge so nudila premalo zasipalne gradiva, kajti dno struge je sam fini pesek in mivka, ki ne moreta vzdržati visokega stanja vode. Zategadelj kakor nalašč služijo ta korita mestnim smetjem, da tamkaj dnevno odlagajo smeti in odpadke. Seveda bo preteklo še nekaj let, preden jih bodo zasuli do vrha.

Lepi uspehi trboveljskih kolašic Dobrodelnost, prosveta in nacionalna zavest

Trbovlje, 28. oktobra.

Naš črni revir je že od nekdaj bil potreben širokopoteznih socialnih pokrovov. Industrijska sila je delavca preveč izravnala, da bi si bil tudi v časih najugodnejše zaposlenosti mogel preskrbeti vsega onega, kar je rudarski rodbini potrebno za zdravo in človeka dostojno življenje. V še hujših časih brezposelnosti, krizi in vsestranskega pomanjkanja je revščina delavskih družin bila tembolj navezana na izredno pomoč socialnih ustanov.

V tistih hudih dneh je Kolo jugoslovanskih sester spoznalo, kako hvaležno in

potrebno področje dobrodelnosti je naše veliko industrijsko središče. O trboveljskih kolašicah in njihovem marljivem delu je bilo do sedaj malo besed. Vse je šlo mimo nas tiho in neopaženo, kljub temu, da naše Kolo zasluži večjo pozornost za vse ono, kar je storilo v pogledu dobrodelnosti, prosvete in tudi narodne zavednosti.

Podružnica Kola je bila ustanovljena 19. marca 1931 in je med trboveljskimi ženami kmalu našla številne članice, ki so po navodilih matice pričele nemudno prvo pridno človekoljubno delo. Društvo potrebno področje dobrodelnosti je naše veliko industrijsko središče. O trboveljskih kolašicah in njihovem marljivem delu je bilo do sedaj malo besed. Vse je šlo mimo nas tiho in neopaženo, kljub temu, da naše Kolo zasluži večjo pozornost za vse ono, kar je storilo v pogledu dobrodelnosti, prosvete in tudi narodne zavednosti.

Naslednji dan se je že vozila ekskurzija v smeri proti severu, proti Balkanu. Na cilj je bil priti preko znane Šipke v navsko območje, v staro prestolnico Trnova. Med potjo smo imeli priliko videti marsikaj lepega, ki se je vseh globoko dojmlilo. Vlak je pripeljal izletnike v Tulo in od tod naprej je prevzel vodstvo avtobus. Gladko smo prispeli v Kazanlik, središče rožnih poljan. Po obedu smo že rinili navkreber. Malo nad vzhodjem Balkana nas je vodila pot v izredno lepo cerkev Sv. Nikolaja, zgrajeno v spomin hrabrim ruskim in bolgarskim vojakom, padlim v osvobodilni vojni l. 1877. Od tu smo se pomikali strmo navzgor in uživali krasen razgled na južno ravan pod šipko in vzhodno od Kazanlika, ki pomladi omamlja potnike z vonjem vrtnic. Isti dan so se na tej poti pomikale dolge kolone bolgarske vojske, ki je imela prvič po svetovni vojni zopet manevre. Ker je bilo še prostora v avtobusu, je k nam prisel pri kupen major, ki nam je na generalštabni karti na samem prelazu in nekdanjem krvavem pozorišču orisal borbo Bolgarov in Rusov a Turki leta 1877. Zahvaljujoč se

si je v teku časa pridobilo 762 rednih članic, 3 pokroviteljice in 8 ustavnih članic, pač rekordno število, če ga primerjamo z drugimi krajevnimi, številčno mnogo šibkejšimi združenji. Kolo je v času svojega obstoja preskrbelo preko 800 revnim materam živila in skupni vrednosti 40.000 din, obdarilo potrebno deco s 120 pari čevljev v vrednosti 13.200 din in opetovano obdarilo preko 1000 otrok. Kolašice so v dnevnih brezposelnosti naših rudarjev vodile kuhinjo kraljice Marije, ki je skozi 2 leti oskrbovala deco s skupno 119.931 obedi in 63.190 porcijami mleka in kruha. Subvencije pomožnega fonda v te svrhe niso zadostovale ter je Kolo kričalo primanjkljaj iz lastnih stroškov.

Od 1. julija 1933 do 1. septembra 1935 so Kolašice preskrbovale dnevno 150 otrok z mlekom in kruhom in podpirale revne rudarske sioje z živili, obleko in obutvijo. Z drugimi društvi je bila organizirana potniška kolonija. V preteklem letu je Kolo samo poslalo 41 otrok na 4 tedenski oddih v Bakar, z društvom za varstvo dece pa 30 otrok na potniško kolonijo na Pohorje.

Nestetim tečajem za gospodinjstvo izobraževanje mater in deklet, kuharskim tečajem in večerom so se pridružila številna predavanja higijensko zdravstvenega značaja z brezplačnimi poučnimi filmi za odrasle in deco. Predvsem je treba omeniti izredno uspešno razstavo »Ženac«, ki so jo naše Kolašice priredile leta 1935. s sodelovanjem higijenskega zavoda in osrednjega zavoda za pospeševanje ženske domače obrti v Ljubljani. Razstavo je obiskalo nad 10.000 ljudi.

Pa tudi sicer je trb. Kolo pridno na delu pri skupnih dobrodelnih socialnih in prosvetno-nacionalnih prireditvah. Odlični obisk rudarskih žena v raznih tečajih in na predavanjih najbolje dokazuje koristnost blagodejne kulturno-socialne akcije Kolašic v naši industrijski dolini. Letos bodo Kolašice v svojih društvenih prostorih spet vodile kuharske tečaje za začelnice in gospodinj, tečaj za ročna dela in kuharske večere. Pripravljuje se razna zanimiva predavanja, pa tudi vsakoletne podpore rudarskim sirotam, ki jih je še danes prav znatno število.

Kongres pravnikov preložen na prihodnje leto

Ljubljana, 28. oktobra.

Društvo pravnikov objavlja: Kongres pravnikov je definitivno preložen na prihodnje leto. Stalni upravni odbor bo marca 1938 sklepal o tem, če naj se vrši kongres meseca maja ali septembra 1938.

Spomenica se tiska in bo razposlana referentom in članom kongresa, ki so plačali članarino za kongres. V ostalem se pa članarina vrne, če člani to zahtevajo, drugače se vpiše članarina za bodoči kongres.

Člani upravnega odbora bodo v posebni izjavi, ki izide v prihodnji številki »Slovenskega pravnika« pojasnili svoje stališče.

To obvestilo so prejeli člani šele te dni in prej žalibog društvo »Pravnik« ni moglo objaviti natančnejših podatkov, če se bo kongres vršil ali ne.

mu za izredno ljubeznivost so se vsi prisotni poklonili manom hrabrih borcev, ki so padli za osvoboditev Bolgarije in z enominutnim molkom počastili njih spomin. Ogromen spomenik na najvišji točki nad prelazom »Orlovo gnezdo«, postavljen v spomin na težko pridobljeno svobodo je daleč viden z obeh strani Balkana.

Sledila je pot navzdol in kmalu je avtobus zavozil v Gabrovo, bolgarski Manchester, z zelo razvito tekstilno in kožno industrijo. Številni inženjerji tega mesta so nas pričakovali pred domom ženskega društva, kjer je bila izletnikom prirejena v veliki in okusni dvorani zakuska. Temperamenten govor podžupana Gabrova je navdušil vse prisotne in pokazalo se je zopet, da obstoji želja po zbliznanju tudi na tej strani Balkana. Po prisrčni zahvali našega vodje smo se poslovili od gostoljubnih kolegov in gabrovskih dam ter po hiteli z vlakom v slikovito Trnovo. Na kolodvoru nas je sprejelo navdušeno vzdiikanje predstavnikov Trnova z vojaško godbo na čelu. Na iskreno dobrodošlico podžupana Save Jaranova je naš predsednik Gostiša izrekel najtoplejšo zahvalo za prisrčni sprejem. S svetjem obute so ekskurziste popeljali z avtomobili v mesto, kjer so bili deležni pozornosti meščanov, ki so vzdolž poti vzklikali naši skupini. Na banketu, ki ga je priredila občina s sodelovanjem inženjerskega društva, se je po pozdravnih govorih razvila nepriključna zabava in ob zvokih godbe se je vrstilo kolo za kolom.

Naslednji dan je bil bogat zanimivih ogledov. Grab Sv. Save, kjer je našel srbski prosvetitelj svoj prvi počitek, cerkev Sv. Petra in Pavla iz 14. stoletja z dobro ohranjenimi freskami, sprejem v nadškofiji pri mitropolitu Sofroniju, Preobraženski monastir in nepozabna slika mesta

ZA DAME

JE KOMPLETNA KOLEKCIJA NOVIH MODELOV ZA JESEN IN ZIMO V VSEH VELIKOSTIH SE PRIPRAVLJENA. OGLEDITE SI JIH PRED NAKUPOM — KOT MINOG DRUGIH BOSTE TUDI VI ZADOVOLJNI V KONFEKCIJI —

PAULIN - Ljubljana - Kongresni trg 5

Gospodarstvo

Naš letošnji izvoz lesa

Poročali smo že o razmeroma ugodnem razvoju našega izvoza lesa v letošnjem letu. Izvoz gradbenega lesa, ki je znašal lani v prvih treh četrtletjih zaradi sankcij le 36.969 vagonov nasproti 63.388 vagonov v istem razdobju prejšnjega leta, se je letos povzpela na skoro 73.000 vagonov ter je bil še enkrat večji nego lani, vendar pa le za okrog 15% večji nego pred dvema letoma. Po vrednosti pa se je dvignil na 664 milijonov Din (lani 3.25, predl. 534). Izvoz drv se je sicer prav tako dvignil, vendar še hudo zaostajamo za zadnjim letom pred sankcijami, ko smo izvozili 9680 vagonov drv, medtem ko je letos znašal izvoz drv navzlic povečanju le 4780 vagonov. Opaža pa se v zadnjem mesecu naglo povečanje izvoza drv, kar je tudi v znatni meri pripomoglo k naraščanju cene. Pri izvozu oglja, ki se je dvignil od lanskega 787 na 1426 vagonov, zaostajamo prav tako še za letom 1935, ko je izvoz dosegel v prvih treh četrtletjih 1811 vagonov. Večji nego lani in predlanskim pa je bil letos izvoz lesnih izdelkov, zlasti pa izvoz prago, ki se je povzpela na 40 milijonov.

Slika celotnega našega izvoza lesa in gozdnih proizvodov v primeri z lanskim letom je naslednja:

	vagonov	milij. Din
jan. sept. 1936	46.917	453.5
jan. sept. 1937	91.108	857.1

Vrednost našega izvoza lesa in gozdnih proizvodov je letos narasla na 857 milijonov Din, tako da predstavlja naš letošnji lesni izvoz 18,8% celotne vrednosti izvoza, medtem ko je lani predstavljal v istem razdobju le 16,5%.

Nadaljnje naraščanje naših klirinških terjatev v Italiji

Po najnovejšem poročilu Narodne banke se je saldo naših terjatev v novem kliringu z Italijo v tretji četrtini oktobra ponovno povečalo za 3,3 milijona lir in je dosegel že znatno vsoto 32,8 milijona lir (75 milijonov Din). Samo od 1. do 22. t. m. se je ta saldo povečal za 12,7 milijona lir. Kakor je znano, bi smel saldo v novem kliringu po julijemskem sporazumu z Italijo znašati največ 20 milijonov lir. Nedavno so bila v Rimu informativna pogajanja o ukrepih, da se nadaljnje naraščanje tega salda onemogoči. Ob tej priliki je bilo sporočeno, da stanje kliringa ni tako neugodno, kakor se zdi na prvi pogled, češ da so bila izvršena v Italiji znatna preplačila, medtem ko bodo jugoslovanski uvozniki riža v kratkem položili znatne zneske za uvožen riž, kar bo v kratkem povzročilo zopet zmanjšanje salda. Toda podatki, ki jih objavlja Narodna banka, ne kažejo še nikakih znakov preokreta, kajti prav v zadnjih 14 dneh so pokazali nadaljnje naraščanje naših terjatev. V starem kliringu se je saldo naših terjatev le

Povečan izvoz v Italijo

V septembru smo največ lesa in gozdnih proizvodov izvozili v Italijo. Izvoz v Italijo se je v preteklem mesecu v primeri s prejšnjim mesecem dvignil od 2802 na 4480 vagonov, medtem ko je izvoz v Anglijo popustil od 2427 na 1870 vagonov. Nazadovol je tudi izvoz v Nemčijo od 804 na 558 vagonov, povečal pa se je izvoz v Madžarsko od 1048 na 1331 vagonov.

Po vrednosti je znašal v oktobru izvoz v Italijo 30,1 milijona Din, v Anglijo 18,9 milijona Din, v Nemčijo 10,1 milijona Din in v Madžarsko 8,4 milijona Din. Znatno pa je bil tudi izvoz v Nizozemsko, ki se je v tem mesecu nenadoma dvignil na 5,8 milijona Din.

Statistika za prvih devet mesecev nam kaže po vrednosti na prvem mestu še vedno Anglijo, kamor smo izvozili za 17,7 milijona Din lesa in gozdnih proizvodov (15.473 vagonov). Na drugem mestu je Italija, kamor smo izvozili za 16,8 milijona Din lesa in gozdnih proizvodov (22.642 vagonov), na tretjem mestu pa Nemčija s 12,3 milijona Din (10.133 vagonov). Znatno pa je bil tudi izvoz v Nizozemsko (5,6 milijona Din) in v Argentino (28,2 milijona Din).

Iz Beograda poročajo, da je bil prejšnji teden dosežen sporazum glede razdelitve kontingenta za izvoz lesa v Nemčijo za četrto letošnje četrtletje, in sicer na podlagi celotnega kontingenta, ki je bil določen na dubrovniškem zasedanju jugoslovansko-nemškega gospodarskega odbora. Na račun tega kontingenta za zadnje četrtletje pa so bile prodane že znatne količine.

malo zmanjšal, in sicer za 0,3 na 40,2 milijona lir. Stare in nove terjatve v Italiji znašajo sedaj skupaj 73 milijonov lir, t. j. okrog 168 milijonov Din.

Saldo naših terjatev v kliringu z Nemčijo, ki je v zadnjem tednu narasel za 2,8 na 17,6 milijona mark, se je v tednu od 15. do 22. t. m. zopet skrčil za 2,1 na 15,5 milijona mark. Od ostalih aktivnih kliringov je omeniti kliring s Poljsko, kjer znaša saldo 15,0 milijona (+ 0,3) in kliring s Turčijo, kjer znaša saldo 8,3 milijona Din (+ 0,2).

Od pasivnih kliringov kaže povečanje dolžnega salda kliring s Češkoslovaško. Saldo našega dolga v tem kliringu je ponovno narasel za 4,0 na 131,5 milijona Kč. V kliringu z Madžarsko se je naš dolg povečal za 2,2 na 8,4 milijona Din, v kliringu z Rumunijo za 1,7 na 27,7 milijona Din, v kliringu s Francijo za 0,3 na 6,9 milijona frankov in v kliringu s Švico za 0,5 na 1,8 milijona švicarskih frankov. Zmanjšal pa se je saldo našega dolga v Belgiji za 0,2 na 4,0 milijona belg.

Protestna stavka trgovcev

Ljubljana, 28. oktobra. Iz protesta proti novi uredbi o veleblagovnicah, ki dovoljuje ustanavljanje veleblagovnic v mestih z več kot 50.000 prebivalci in omogoča poslovanje nezakonito ustanovljenih beograjskih veleblagovnic Ta-ta, so se ljubljanski trgovci odločili, da za danes popoldne in jutri zapro svoje lokale.

Vest o tem svojevrstnem »štrajku« se je že dopoldne naglo razširila po mestu, da so ljudje lahko pohiteli z najvažnejšimi nakupi, saj so že opoldne ostale zaprte tudi vse trgovine z najnujnejšimi živili in s posebnimi potrebščinami, ki si jih ljudje v veliki meri sproti nabavljajo vsak dan. Tako je mesto sredi delavnika dobilo lice malo čudnega praznika: medtem ko so delavci, uradniki in ostali meščani hiteli za vsakdanjimi opravki, so vrata trgovskih obratov zagrnila železni roloji, nanje pa so trgovci nalepili kratka sporočila o tem, zakaj so se odločili za tak korak. Zagrnilo so tudi izloženca okna, da kažejo trgovine v resnici mrko sliko, kakršne o praznikih in nedeljah sicer nismo vajeni. V mestu je mnogo moderno urejenih lokalov, ki imajo velike impozantne izločbe brez rolojev, in njih lastniki so okna zavesili s suknom, da je zamrla prav vsaka sled sicer tako živahne trgovske podjetnosti in Ljubljani. Sreča je, da je padel »štrajk« prav v dneve pred prvim, ko je trgovski promet malo skromnejši. V večji meri bodo občutili izostanek poldruga poslovnega dne samo trgovci s predmeti, ki so v kakršnikoli zvezi s prazniškim mrtvili, zlasti večerjane. Na svoj račun pa so prišli trgovski nameščenci in vajenci, ki so na lepem postali deležni praznika izven koledarja.

Po vestih iz Beograda in Zagreba so tudi v drugih večjih mestih v Jugoslaviji trgovci zaprli svoje trgovine, severa predvsem v Zagrebu in Beogradu, kjer so napovedali celo tridnevni štrajk. Po naših informacijah so se akciji pridružili v Sloveniji tudi trgovci v Kranju, Kočevju, Ptuj in Črnomlju.

Seja Zveze industrijcev

V torek je bila v prostorih Zveze industrijcev v Ljubljani seja celotne uprave pod predsedstvom predsednika g. Avgusta Praprotnika. Na seji so obravnavali vsa aktualna vprašanja, ki zadevajo interese industrijskih podjetij.

Predsednik g. Praprotnik je v svojem predsedništvem poročilu poročal o novih pravih Centralne industrijskih korporacij, ki bodo omogočile prožnejše in smotnejše poslovanje te najvišje ustanove industrijcev. Uprava je določila delegate, ki bodo zastopali zvezo na zborih Centralne industrijskih korporacij. Ti zbori bodo po pravih redno štirinast na leto.

Poslovno poročilo, ki ga je podal glavni tajnik dr. Golja, obravnava vse akcije, ki jih je pokrenila Zveza od zadnje seje uprave. V tem času je zveza prešla v izjavo razne načrte zakonov, pravilnikov in

Sadni sejmi in sadna razstava v Mariboru

Maribor, 28. oktobra. Sadni sejem in sadna razstava v Mariboru sta nadalje deležna živahne pozornosti ne samo mariborskega ter obmejnega prebivalstva; vsak dan se oglašajo številni gostje iz raznih delov naše države, ki posejajo razstavo in sejem, prireajo pa se tudi ekskurzije in poučni izleti. Povprečno se po dosedanjem poteku poseta lahko računa, da si ogleda sadno razstavo vsak dan 1500 do 2000 obiskovalcev. V celoti lahko cenimo, da je obiskalo doslej sadno razstavo v Mariboru okrog 20.000 posetnikov. Glede na lepo vreme računajo prireditelji razstave in sejma, da bo glavni naval, kakor je soditi iz prijav za zaključna dneva, v nedeljo 31. oktobra in v ponedeljek 1. novembra t. l. Včeraj so prispele iz moravske, dunavske in drinske banovine številne ekskurzije sadjarjev in kmetovalcev z banovinskimi kmetijskimi in sadjarskimi referenti. Vse posetnike je razstava prijetno presenetila.

Nekakšen zastoj pa se je javila pri kupcih. Interesentov za nakup kmetijskega sadja je veliko število, vendar pa vztrajajo

razstavljači producenti na splošni ceni 4 Din za kg, dotim ponujajo zastopniki tujih in domačih trgov 3 do 3,50 dinarjev za kg, preko te cene pa ne gredo. Pomniti je, da ponujajo 3 do 3,50 Din celo za najboljše vrste sadja in ni bilo do danes še mogoče doseči zblizanja v ceni, tako da so se na sadnem sejmu čule od strani producentov oziroma njihovih zastopnikov izjave, da bodo razstavljeno sadje po končani razstavi in končanem sejmu rajši spravili v skupna skladišča in prodali na zagrebškem in ljubljanskem sadnem trgu, kjer upajo doseči boljše in ugodnejše cene, kakor pa jih sedaj ponujajo na sadni razstavi razni reflektanti. Zdi se, da bo ob zaključnih dneh razstave in sejma mogoče doseči zblizanje v cenah. V tem primeru bi bilo sadje, kolikor ga je na razstavi, v kratkem prodano.

Gospodarske vesti

Nadaljnji dotok zlata pri Narodni banki. Najnovejši izkaz Narodne banke od 22. t. m. zaznamuje ponovno povečanje zlata podlage, in sicer za 12,9 na 1738,2 milijona Din (lani 1589,6). Od začetka oktobra se je doslej zlati sklad naše Narodne banke povečal za 34 milijonov Din. Devize, ki se ne vstjejo v podlago, pa so se v tretji četrtini oktobra zmanjšale za 27,5 na 634,3 milijona Din. Menična posojila so se povečala za 13,5 na 1339,9 milijona Din. Znova pa se je povečala postavka raznih aktiv (ki vsebuje poleg tečajnih diferenc, odkupljenih mark in lir tudi razna posojila in najbrž tudi zlato) za 33,7 na 1921,7 milijona Din. Ta postavka je od začetka julija narasla že za skoro 800 milijonov. Obtok bankovcev se je v zadnji meri skrčil, in sicer za 118 na 5654 milijonov (lani 5.154), zato pa so se povečale obveznosti na pokaz za 149 na 2640 milijonov.

Narodna banka bo razpravljala o sanaciji naših denarnih zavodov. Iz Beograda poročajo, da bo 29. t. m. plenarna seja širšega upravnega odbora Narodne banke. Na tej seji bo prišlo ponovno v razpravo vprašanje sanacije naših denarnih zavodov.

Da se prepreči izvoz našega bombaža je Narodna banka odredila, da bo o tej sami izdajala overjena za izvoz bombaža, in sicer v soglasju s posvetovalnim odborom za industrijske rastline pri trgovinskem ministru. Kakor zatrjujejo, je treba preprečiti, da se ne bi naš bombaž izvozil v nekatere klirinške države.

Konkurz je razglašen o imovini Franca Jenčiča, posetnika in bivšega trgovca z lesom v Breznu ob Dravi (upravniki mas dr. Ivan Winterhalter, odv. v Marenbergu; prvi zbor upnikov pri okrajnem sodišču v Marenbergu 4. nov. ob 11., prijavni rok do 30. nov., ugotovitveni narok 15. dec.).

Borze

28. oktobra

Na ljubljanski borzi so se danes avstrijski šilingi v privatnem kliringu trgovali po 8.8150. V zagrebškem privatnem kliringu so avstrijski šilingi popustili na 8,77 (v Beogradu 8,77), angleški funti so bili zaključeni po 238 in grški bani po 29.6750. Nemški klirinški čeki so se v Ljubljani in Zagrebu podražili za pet točk na 13,95, medtem ko je bil v Beogradu tečaj na nespremenjeni višini 13,90; za konec novembra pa stanejo v Zagrebu 13,80, za konec decembra 13,7250 in za konec januarja 13,65.

Na zagrebškem efektinem tržišču je bila tendenca čvrsta in se je vojna škoda ponovno dvignila, tako da je prišlo do prometa po 430 in 423 (v Beogradu po 420). V ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov.

DEVIZE

Ljubljana, Amsterdam 2389,66 — 2404,26, Berlin 1735,77 — 1749,65, Bruselj 729,25 — 734,31, Curih 996,45 — 1008,52, London 213,75 — 215,81, Newyork 4289,75 — 4326,75 — 4326,06, Pariz 144,76 — 146,20, Praga 151,33 — 152,43, Trst 226,75 — 229,83. Curih, Beograd 10, Pariz 14,51, London 21,48, Newyork 438,635, Bruselj 73,19, Milno 22,83, Amsterdam 239,750, Berlin 174,2750, Dunaj 80,20, Stockholm 110,75, Oslo 107,95, København 95,90, Praga 15,19, Varšava 84,90, Budimpešta 86,25, Atene 3,95, Bukarešta 3,25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 420 — 423, 4% agrarne 53,50 den., 4% seve agrarne 53,50 den., 6% begluške 77,50 den., 6% dalm. agrarne 75,75 den., 7% invest. 94 den., 7% Drž. hip. banka 100,75 den., 7% Blair 85,50 — 86, 8% Blair 91 — 96; delnice: Narodna banka 7400 den., PAB 210 den., Trboveljska 220 — 235, Gutmann 45 — 51, Sečerača Osijek 150 — 170, Dubrovačka 420 — 435, Jadranska 435 bl.

Beograd. Vojna škoda 419 — 420 (420), za dec. 417,50 den., 4% seve agrarne 54 den., 6% begluške 78,25 — 78,50, 6% dalm. agrarne 76,25 — 76,50 (76,25), 7% invest. 95 den. (94,50), 7% Drž. hip. banka 100,25 — 101, 7% Blair 85 — 86, 8% Blair 94,25 — 95, Narodna banka 7500 — 7600, PAB 214 den.,

Blagovna tržišča

27.10.

+ Chicago, 28. okt. Začetni tečaji: pšenica: za dec. 97, za maj 96,50, za julij 91,50; kuruza: za dec. 58,3750, za maj 59,75.

+ Winnipeg, 28. okt. Začetni tečaji: pšenica: za okt. 125,50, za dec. 119, za maj 117.

+ Novosadska blagovna borza (28. t. m.). Tendence mirna. — Pšenica (78/79 kg): baška 175 — 176, banatska 170 — 178, baška ladja 180 — 181, ladja Begej 179 — 180, sremska 77/78 kg 174 — 175, slavonska 77/78 kg 175 — 176. Kuruza: baška in sremska 105 — 107; banatska 102 — 104. Oves: baški, sremski in slavonski 124 — 126. Riž: baška 164 — 166. Ječmen: baški in sremski 63/64 kg 130 — 132,50. Moka: baška in sremska 0/0 — 0/0gg 267,50 — 275,50; 2/2 247,50 — 257,50; 3/3 227,50 — 237,50; 4/4 207,50 — 217,50; 5/5 167,50 — 177,50; 6/6 127,50 — 132,50. Otrubi: baški, sremski in banatski v vrečah 98 — 100. Fižol: baški beli, brez vreč 202 — 204.

+ Budimpeštanska terminska borza (28. t. m.). Tendence slaba. Kuruza: za maj 13,01 — 13,09.

BOMBAŽ

+ Liverpool, 27. oktobra. Tendence stalna. Zaključni tečaji: za okt. 4,59 (prejšnji dan 4,60), za dec. 4,65 (4,67), za maj 4,74 (4,76).

+ New York, 27. oktobra. Tendence stalna. Zaključni tečaji: za nov. 8,15 (8,16), za dec. 8,13 (8,13), za maj 8,07 (8,08).

Drobiž s Koroškega

Celovec, 25. oktobra.

Minister za socialno politiko Resch je razrešil dosedanjega predsednika celovške delavske zbornice Huberta Matha in na njegovo mesto imenoval bivšega državnega podtajnika in sedanjega ravatelja koroške bolniške blagajne Hansa Grossauerja.

Celovški mestni svet je odobril koroškemu Heimatbundu podporo 1000 šilingov (9.000 din). Podžupan Kleinwächter je v svojem govoru zatrjeval, da nima nič namena zatirati slovenske narodne manjšine, kljub temu pa je dokazoval potrebo podpore za Heimatbund, češ da je treba podpreti vsako prizadevanje za ohranitev enotnosti koroške dežele. Predlog je bil vedno sprejet soglasno. Neugodnost in neiskrenost med njim in izrečenimi besedami ni motila nikogar.

Tudi v Skofljah, kjer je bila malo poprej lepa svečanost slovenske pesmi, so imeli plebsistično proslavo, seveda docela nemško. Slavnostni govornik je bil vodja takmošne orožniške postaje. Njegova izjava je bila izjemno v ugotovitev, da Slovencev na Koroškem sploh ni...

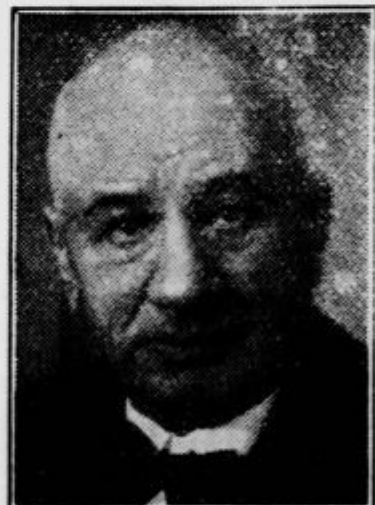
Pod geslom »Darujte za obmejno ozemlje« je izvedel Heimatbund v plebsističnih dneh veliko nabiralno akcijo po vsem Koroškem. Nabral je lepo vsoto okroglih 40.000 šilingov (360.000 din). Ves ta denar je seveda namenjen za raznarodovalno delo med koroškimi Slovenci.

Francoski rezervni oficirji na poti v Dalmacijo

Skopje, 28. okt. AA. Naši rezervni častniki in bojovniki so skupaj s častniki 21. polka priredili našim francoskim rezervnim častnikom na čast banket v Oficirskem domu. Na banketu je bilo izrečenih več zdravic, v katerih so slavili prijateljstvo in zavezanost med Francijo in Jugoslavijo. Govorili so poveljnik 8. armije v Skopju, armijski general Milan Ječmenič, ban Marko Novaković, predsednik skopskega odbora rezervnih častnikov, podpolkovnik Milan Golubović, vojaški ataše pri češkoslovaškem poslanstvu v Beogradu polkovnik Mali, v imenu francoskih gostov pa bivši minister Desire Ferry. Včeraj so si francoski rezervni častniki na avtobusih ogledali kraje v južni Srbiji, kjer so bili boji med svetovno vojno. Nocoj so odpotovali v vlakom v Peč, odkoder bodo z avtobusi odšli preko Cetinja v Kotor in Dubrovnik, kjer se bodo sestali z drugo skupino francoskih častnikov, ki je odpotovala iz Beograda preko Sarajeva.

70 let Leopolda Kraljiča

Včeraj je praznoval skromno v družbi svoje zveste družice Marije 70-letnico zvanjnik dr. železnik v pokolu. Leopold Kraljič Jubilant se je rodil v Ljubljani kot sin žel. sprevidnika. Ko je odslužil vojaške pri bivšem 17. polku, se je posvetil železniški

službi. Ko je leta 1906 istekla proga Trst-Jesenice, je bil imenovan za skladiščnika v Gorici, kjer je služboval do vojne z Italijo. V Gorici je moral kot odločen in zavezan Slovenec pogoltniti marsikatero grenko, zlasti v dobi paševanja postajenčelnika Wierera.

Po pravnarstvu je služboval najprej kot skladiščnik v Ljubljani, potem pa v Kamniku, kjer je šel v zaslužni pokoj. Ves čas službe je bil vestnarsko priljubljen, ker je ravnal s zaskrami uslužno in nepristransko. Tudi v zasebnem življenju je bil veskoko spoštovan in dober družabnik ter se ga marsikdo z veseljem spominja. Zdal uživa v šiški skromno pokojnino 82 vedno čil in zdrav. Tak naj ostane še vrsto let.

"NACET"

NAJBOLJŠA POCENI BRITVICA

Naše gledališče

D R A M A

Petek, 29. oktobra: Ob 15. uri: Julij Cezar. Dijaska predstava. Globoko znižane cene od 2—14 Din.

Sobota, 30. oktobra: Taretkina smrt. Red B.

Premiera Hemarjeve komedije »Firmac« bo prihodnji teden. Avtor je orisal s finim humorjem srečanje dveh ljudi: razvajene, slavljene umetnice, igralke Oločke, ki jo bo kreirala ga Mira Danilova, in modernemu življenju in uživanju njegovih lepoto nekoliko odtujenega trgovca Brandta. Oba nadvse simpatično označena človeka pridobita v medsebojnem srečanju vpogled v njima doslej malo znan svet, ter se početa živeti vanj. Toda kljub dobri volji ni pravega mostu iz tako različnih družabnih krogov v zaželjeno okolje, in njihove poti se zopet ločijo. Brandta bo igral g. Kralj. Važno vlogo garderobierke Marje in knjigovodje Chylicezka igra ga g. Nablocka in g. Debevec. Režija je Debeveva.

O P E R A

Cetrtek, 28. oktobra: Prodana nevesta. Petek, 29. oktobra: zaprto.

Sobota, 30. oktobra: Ero z onega sveta. Izven. Gostovanje g. Milorada Jovanovića basista beograjske opere. Cene od 30 din navzdol.

Gostovanje odličnega člana beograjske opere g. Milorada Jovanovića. V soboto se poje kot predstava izven abonmama Goloveva opera »Ero z onega sveta«. Opera je bila izvajana samo enkrat v letošnji predsezoni in je dosegla prav kakor lani doma in na gostovanju v Trstu in Reki nenavaden umetniški uspeh. Občinstvo bo torej brez dvoma dobrodošla ta predstava, ki se bo izvajala po daljšem premoru, poleg tega pa bo posebno zanimiva kar po bel partio Marka prvaka beograjske opere g. Jovanovića, ki ne uživa samo v naši državi temveč tudi v inozemstvu sloves odličnega pevca.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 30. oktobra: »Lincoln«.

Nedelja, 31. oktobra: »Lincoln«.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 29. oktobra: zaprto.

Sobota, 30. oktobra ob 20. uri: »Sodnik Zamejski«. Red C.

Nedelja, 31. oktobra ob 15. uri: »Bela bolezen«. Znižane cene. Ob 20. uri: »Trije valški svetniki«. Znižane cene.

Ponedeljek, 1. novembra ob 20. uri: »Marija Stuart«.

RADIO

Sobota, 30. oktobra

Ljubljana 12: Pester program s plošč — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Cas, spored, obvestila. — 13.15: Pester program s plošč. — 14: Vremenska napoved. — 18: Za vesel delopust igra Radio orkester. — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac-ura: Vido — otok smrti (dr. Veselin Čučić). — 19.50: Pregled sporeda. — 20: O zunanji politiki (dr. A. Kuhar). — 20.30: Ah, kurjava, draga reč. — a brez nje je mrzla peč (pisan vačer). — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Za vesel konec igra Radio orkester.

Beograd 16.45: Narodne melodije. — 20: Pester koncertni spored. — 22.30: Narodne pesmi in plesi. — Zagreb 17.15: Koncert orkestra. — 20: Prenos opere iz Nar. gledališča. — Praga 19.20: Češka narodna muzika. — 20.55: Orkestralni in pevski koncert. — 22.15: Plošče in pesna muzika. — Varšava 20: Lepe melodije. — 22: Orkestralni in pevski koncert. — Dunaj 12: Avstrijski skladatelji. — 15.15: Orkester mandolin. — 16.25: Koncert po željah. — 18: Pevska ura. — 19.30: Prenos Suppejeve opere »Fratinica«. — 21.40: Skladbe za čelo. — 22.30: Plesni orkester. — 23: Nadaljevanje plesa. — Berlin 19.10: Koncert kvinteta. — 20.10: Zvočna igra. — 22.30: Lahka godba in ples. — München 19.10: Spevigrta. — 20: Motivi z Dunava. — 22.30: Sobotni ples. — Stuttgart 19.10: Koncert za delopust. — 20.10: Zabaven program h koncu tedna. — 22.30: Lahka godba in ples.

Iz Ptaja

— Otvoritev ljudske univerze. Sokolska prosvetna dvorana v Mladiki je bila zasedena do zadnjega kotička in poslušalec so z zanimanjem sledili izvajanjem arheologa prof. Baša iz Maribora. Predaval je o politični zgodovini štajerskih Slovencev. Obisk predavanja je dokazal, da je ustanovitev ljudske univerze v Ptaju posrečena. Odboru načeluje prof. Cankar.

— Ptujška zadržna elektrarna se je pričela ponovno baviti z vprašanjem vodovoda v Ptuj. Mestni svet je izvolil vodovodni odsek, v katerem so obč. svetniki prof. Alfi Berlić in Samar. Zadržna elektrarna je po odobri izvolila kot svoje delegate gg. dr. Ferneveca, Ogorela in Zorčiča.

— Obstreljen od sina. V bolnišnico so pripeljali 60-letnega pocestnika Antona Serdinska iz Sv. Lovrenca. Pri zaslišanju je izpovedal, da je prejšnji večer prišel dobre volje domov. Kmalu pa je nastal družinski prepri, pri katerem ga je

Kmalu bo imel svojo vladavino

Mongolski princ Teh, ki ga hočejo Japonci ustoličiti na prestolu nove države, sestavljene iz provinc, ki jih je v sedanjem japonsko-kitajskem sporu zasedla japonska vojska

Japonci hočejo podjarmiti svet

Problem japonske preobljudenosti je socialno, ne politično vprašanje!

Na Dunaju je predaval legacijski tajnik tamkajšnjega kitajskega poslanstva dr. Fengsan Ho o ozadju kitajsko-japonskih sporov.

Predavatelj je skušal dokazati, da pomeni seljanji japonski napad prvo etapo v stremilnih japonskega imperializma, ki si hoče podjarmiti ves svet. Japonska si skuša že pred sredino prejšnjega stoletja z vedno istimi načini zagotoviti vladno na azijski celin, istočasno pa ogražati tudi evropsko kolonialno posest v prodiranju v Južno morje. Japonci si gradijo svojo ekspanzijsko politiko na panazijski ideji. Japonska se proglasa za predstavnicu legitimnega budizma, istočasno pa objavlja, da bo branila tudi mohamedansko versko svobodo. Kako daleč pa se japonski interesi protijo tem dozdevnim panazijskim čustvom, je najbolje razvidno iz tega, da pobijajo kitajsko narodno misel v vsakem oziru, čeprav naglašajo uri tem neprestano tesno kulturno in krvno vez med obema narodoma.

Trditve Japonske, da je preobljudena država, ljudstvo brez prostora, je dr. Ho zavrnil z bogatim statističnim materialom. Japonska je načisto naseljena, toda v številnih drugih državah n. pr. v Beliziji in Holandski, a tudi v mnogih kitajskih provincah, se ljudje gnetajo na še tesnejšem prostoru.

Japonski poročni preseček je značil v letih 1930 do 1934. komaj 13 odstotkov, torej dosti manj, nego v večini južnoazijskih držav.

Gospodar se je umaknil

Nemški minister za gospodarstvo dr. Hjalmar Schacht se je moral na pritisk pruskega min. predsednika generala Göringa umakniti s svojega položaja

Tako rasejo krila rumenemu imperializmu

Japonski vojaški oddelki zasedajo Linkinhang potem, ko so se umaknile kitajske sile

Spor med stratosfernimi letalci

Listi so poročali, da pripravljajo skupna znanstvenikov in letalcev na Poljskem polet v stratosfero, ki je dal prof. Piccardu povod, da jih je napadel, češ da so »plagiati« načrt, ki ga je razložil glede takšnega podviga ob svojem zadnjem obisku na Poljskem. K temu napadu je objavil sedaj poljski znanstveni svet za polet v stratosfero uradno poročilo, ki Piccardove očitke zavrača.

Poročilo ugotavlja, da so poljski učenci Piccardove načrte ob njegovem obisku 1. 1935. v Varšavi označili za neizvedljive. Balon, s katerim se bodo poljski letalci dvignili v stratosfero, so si poljski učenjaki z njegovimi posebnostmi izmislili že pred Piccardovim obiskom.

Konec vohunke

Te dni so izročili jetnišnici v Alžiru 23-letno Italijanko Amelijo Marianijevico. Bila je prelepa ženska in se je pojavila v Alžiru kmalu po podpisu nyonske pogodbe. Policija jo je skrbno nadzirala, ker je vedela, da se je potepala po raznih sredozemskih pristaniščih, pri čemer je iskala posebno družbo francoskih mornariških častnikov.

Po kratkem času je imela policija dovolj dokazov v rokah, da deluje Italijanka kot vohunka. V ječi so jo spravili v posebno celico v tretjem nadstropju. V trenutku, ko niso pazili nanjo, je skočila skozi okno na cesto in obležala z raztrženimi udi. Kakor je pokazala preiskava, je hotela lepa Amelija potovati iz Alžira v Libijo in od tam v Jemen.

Miss Evropa

V letošnji lepotni konkurenci za naslov miss Evrope je bila izvoljena miss Finska gđica Wikstroemova

Aligator v postelji

Čudna prtljaga dveh zakoncev iz Amerike

Med gosti praških hotelov je bilo že dovolj eksotov, ki so s svojimi nenavadnimi željami prirejali osebuje že marsikakšno preglavico. Nekaj prav posebnega pa je v tem pogledu doživela sobarica v nekem hotelu na Vavclavskem trgu.

V soboto popoldne je prispela v ta hotel zakonska dvojica, ki je v hotelskem seznamu navedla kot svoje stalno bivališče Harrisburg v Pensilvaniji. Zakonca sta imela s seboj obilno prtljago, ki jo je sluga spravil v njiju sobe. Potem sta odšla na sprhod po mesto.

Sobarica je hotela izkoristiti to priliko, da napravi v prostorih nekaj reda. Svoje de-

Bolgarski kralj odvarja novo železniško progo

Bolgarski kralj Boris je te dni otvoril novo železniško progo med Dupnico in Gornjo Džumajo. Nova proga veže dolino Strume s središčem Bolgarije. Prvo lokomotivo na novi progi je vodil osebno kralj Boris, ki je znan prijatelj strojevodij. V izhodišču in na kraju nove proge je imel bolgarski kralj tudi nagovor na zbrane množice bolgarskega ljudstva.

Blagoslovitev obnovljene katedrale v Soissonsu

Osem dni po blagoslovitvi slovite francoske katedrale v Reimsu, so odprli tudi katedralo v Soissonsu, ki je med vsemi francoskimi cerkvami najbolj trpela v svetovni vojni. Obnovljeno katedralo je blagoslovil kardinal Suhard.

lo je skoraj končala, ko je zagledala pod odelo ane izmed postelj nekakšno palico. Palica pač ne spada v posteljo, si je mislila mlada ženska in jo je hotela položiti drugam. Z energično kretnjo pa je privlekla izpod odelja — živega aligatorja...

Zverina je začela razsajati in se ji je iztrgala iz rok, dekle pa je imelo komaj še toliko moči, da je bleda od strahu planilo skozi vrata. Pred vrati se je zgrudila nezvestna. Šele po injekciji, ki ji jo je dal na pomoč pozvani zdravnik se je ovesnila, ni mogla pa ne stati ne govoriti in so jo odpeljali v bolnico. Tam so ugotovili, da je doživela živčni zlom.

Američan in njegova žena pa sta izjavila, da prenašata živega aligatorja kot talisman s seboj. Trdil je, da je žival popolnoma nedolžne sorte, vendar pa so zahtevali, da jo mora odstraniti. Mož pa je rajši še isti večer odpotoval iz Prage.

Vsak dan drugje...

Vojvoda Windsorski s soprogo se je vrnil iz Nemčije v Pariz, kjer je izstopil na Gare de l'Est

Ječa za poljub

Mlado Julijo Clarkovo iz Glasgowa je sodišče v Dundalku v irski ljudovladi obsodilo na mesec dni ječe, ker je ob slovesu z Irsko, kjer je prebela svoje počitnice, svojemu prijatelju dala poljub. Poljub bi morala ne imeti takih hudih posledic, da se ni zgodil na cerkvenih tleh.

Irsko pa je pred dvema letoma sprejela zakon, ki strogo kaznuje vsako zbujanje javnega zgražanja na cerkvenih tleh ali pa v njih bližini. Julija je imela le to srečo, da je Irsko že zapustila, ko so jo tam obsodili. Toda nje prijatelj je moral plačati dva funta globe, kajti sodišče njega ni zašilo. Sodnik je dejal, da izreka za mladeno zaporno kazno zavoljo tega, da bi se nikoli več ne vrnila na Irsko. Če se bo vrnila, bo morala pač sedeti.

Clarkova je prva hudo delka, ki so jo kaznovali po novem zakonu. Ko so ji povedali o sodbi, je dejala, da niti več ne ve, kako se je imenoval mladenič, katerega je poljubila. Slučajno se je seznanila z njim in ker se je čutila zelo osamljeno, ga je poljubila.

Nov italijanski praznik

Na zadnji seji italijanskega ministrskega sveta so na Mussolinijev predlog sklenili, da se 25. april proglasi za državni praznik. Tega dne se je rodil pred nedavnim umrli izumitelj Marconi.

Japonsko orožje pred Šanghajem

Pozicija v Kianguanu v bližini Velikega Šanghaja

Afera Barmat

Dva sleparja, ki sta zrušila belgijsko vlado

Brata Julij in Henry Barmat, ki sta s svojimi spekulacijami povzročila krizo belgijske vlade in odstop ministrskega predsednika van Zeelanda, izvirata iz Ukrajine. Preselila pa sta se že pred svetovno vojno na Holandsko, kjer sta si pridobila znatno imetje. Po sklenitvi mirovne pogodbe sta se pojavila v Berlinu, kjer sta s podkupovanjem visokih uradnikov dobila velikanske kredite s strani državne pošte in pruske državne banke. Tik pred predsedniškimi volitvami 1. 1925. je nastal »Barmatov škandal«, ki so ga nemški nacionalci izkoristili za propagando za Hindenburga. Poštni minister Höfle, ki je pripadal centru, se je hudo kompromitiral in je moral odstopiti. Kmalu se je pa izkazalo, da so se dali podkupiti tudi nemški nacionalni uradniki.

Brata Barmata sta prišla zavoljo sleparij pred sodnike, toda po procesu, ki je trajal celo leto dni, so ju glede sleparstva oprostil in obsodili samo zavoljo podkupovanja na enajst oziroma šest mesecev ječe. V ječo pa sploh nista prišla, ker sta bila kazen že odsedela v preiskovalnem zaporu. Potem sta živela na Dunaju in dolgo ni bilo o njima nobenega glasu.

Predlansko leto pa se je zgodil nov barmatski škandal: Julija Barmata so aretirali v Belgiji, kjer se je bil naselil. Očitali so mu, da se je udeleževal ponarejanja in tihotapljenja elik. Toda nikoli ni bilo slišati ničesar o tem, da bi ga spravili pred sodišče. Za to kavalirstvo se je barmatsko ime Belgijcem sedaj zahvalilo na ta način, da

se je pojavilo znova v zvezd z odstopom ministrskega predsednika van Zeelanda.

Belgijski finančni minister de Man, o katerem domnevajo, da mu bo poverjena sestava nove belgijske vlade po Van Zeelandovem odstopu

Eksplוזija pozabljenе mine

Usodna posledica malomarnosti

Pri Moosu v italijanski Tirolski predstavljajo ta čas cesto. Staro cestno površino morajo pri tem na raznih krajih odstranjevati. S tem delom sta bila zaposlena tudi 57letni delavec Angelo Camerotto in 33letni Umberto Denardi.

Ko sta s strojem na stisnjen zrak opravljala to delo, je nastala nenadoma silna eksplozija. Oba moža je vrglo 12 m daleč in sta boležala mrtva s strašnimi poškodbami. Oba sta bila poročena in sta imela osem otrok.

Preiskava o vzrokih eksplozije je pokazala, da so bili pri gradnji stare ceste na

tem mestu svoječasno pozabili mino, s kakršnimi so razstreljevali skalovje. Cela leta je šel živahen promet preko speče nevarnosti, dokler ni zahtevala življenja dveh delavcev in osirotila osem otrok.

Darovi za rumunskega prestolonaslednika

Od brata angleškega kralja, vojvode Kentškega, je rumunski prestolonaslednik Michael ob priliki, ko so ga povabili v podporo, prejel v dar avto znamke Rolls Royce. Poljski maršal Ridz-Smigly je mu je daroval krasno izdelano staro poljsko sabljo.

Vozač je zaspal pri krmilu

Te dni se je primerila med Munkačevim in Užhorodom huda avtomobilska nesreča. Neki avtomobil se je zaletel med vožnjo v obcestno drevo. Pri tem sta bila od šestih potnikov dva hudo ranjena, štirje pa so dobili lažje poškodbe. Preiskava je ugotovila, da je zakrivil nesrečo vozač, ki je zaspal pri krmilu avtomobila.

N A M E S T O A N E K D O T E

Neki ameriški milijarder je imel časih ekscentrične domisleke. Nekoč je v takšnem razpoloženju povabil k sebi na obed najbolj znane humoriste iz New Yorka. Ko so gostje sedeli za mizo, so prinesli sluzabniki ogromno skledo. Gostitelj je prijel za zajemalko in se obrnil k gostom z vprašanjem:

»Ali smem prositi za krožnike?«

Po teh besedah je zajel iz skled — metro zlatnikov, katere je vsil vsakemu posebej na krožnik. Vsi so bili tako osupli zaradi takšne »juhe«, da so v zadregi molčali. Samo neki karikaturnist je imel toliko prisotnosti duha, da se je oglasil: »Ali smem prositi še eno porcijo?«

VSAK DAN ENA

»Veste, to je strašna klepetulja. Kar vam jaz pripovedujem zdaj, bo ona jutri pripovedovala vsem drugim...« (Tidens Tegn)

Kulturni pregled

Pred veliko razstavo bratov Šubicev

Če primerjam popularnost naših največjih duhov na polju literature in glasbe s popularnostjo glavnih zastopnikov likovne umetnosti v prejšnjih dobah, se ne morem ostri občutka; pri nas mnogo premalo skrbje, da bi občinstvo spoznalo in doživljalo dela naših velikih mojstrov čopica in dela. Ne mislim na popularnost sodobnikov, ki jim ne manjka ocenjevalcev in propagatorjev. Vendar nosi to propagatorstvo čisto pečat tendencnosti, včasih morda tudi trgovske propagande. Šele poznejšim generacijam bo dano, da najdejo v kaotični zmesi sedanjih umetnostnih stremeljenj pravo jedro umetniške kvalitete. Morda je razgibanost današnjega umetniškega življenja eden izmed glavnih vzrokov, da pri tem pozabljamo na velike mojstre, ki so nam ustvarili našo slavno umetniško tradicijo, katerih pa povprečen Slovenec niti ne pozna...

Janez Šubice

Vprašajte našega izobraženca, kaj ve o Wolfu in o Šubicah in čudili se boste, kako malo jih je med njimi, ki slutijo, da bi ti veliki umetniki zaslužili, da jim postavimo vsaj take spomenike, kakor smo jih postavili mojstrom besede in glasbe.

Z veliko kolektivno razstavo del Janeza in Jurija Šubice, ki jo z vso verno pravljico Narodna Galerija, se bomo Slovenci znatni meri oddolžili svojima velikima prednikom, ki sta nosila slavo našega rodu po vsej Evropi.

V prostorih Narodne Galerije je živo kakor v panju. Slike velikega in manjšega formata, prinesene z vseh vetrov, brišejo, čistijo, obnavljajo in oživljajo, kajti le še malo dni nas loči od otvoritve ene naših najpomembnejših retrospektivnih razstav, kjer bo skoraj popolno življenjsko delo bratov Šubicev razporejeno v praznični svežosti v vseh prostorih Jakopičevega paviljona ter še v veliki dvorani Narodne Galerije.

Za prireditve te razstave, ki je za nas vsaj toliko pomembna, kakor so bile za Italijane razstave Tiziana in Tintoretta v Benetkah, je bil sestavljen poseben pripravljalni odbor, ki mu načeljuje dr. Rajko Ložar in čigar člani so gg. dr. Marolt, dr. Stele, akad. slikar Stenar, msgr. Steska, dr. Milan Šubice in upravnik N. G. Zorman.

Težko mi je bilo dobiti g. načelnika dr. Ložarja na razgovor o bližnji razstavi, kajti pred tako prireditvijo so minute dragocene. Vendar sem ga ujel, in kar bom v naslednjem povedal, je sad tega razgovora.

Pred vsem me je zanimalo izvedeti, zakaj se je pripravljali odbor omejiti zgolj na Janeza in Jurija, kajti — kakor znanu — slikarski in podobaški rod Šubicev je mnogo razsežnejši in, kolikor mi je znano, so prvotno mislili na razstavo vseh Šubicev z izjemo živčnih. Razlogi za to omejevanje so preprosti: Z ene strani so tehnična značaja, kajti vse gradivo, ki bi prišlo za tako razstavo v poštev, je preobsežno in preveč raztreseno, da bi ga bilo mogoče zbrati in razstaviti sprito omejenih sredstev in prostorov, ki so na razpolago. Z druge strani pa se slavnata brata Janez in Jurij tako visoko dvigujeta nad ostalimi sorodniki, ki so bili pač podobaški in „maljarji“, ne pa umetniki visoke kvalitete, da bi v istem razstavnem prostoru motila diskrepanca med obema skupinama.

S tem pa ni rečeno, da bi ne bilo vredno videti in studirati tudi del očeta Štefana in strica Janeza kakor tudi bratov Janeza in Jurija: Valentina, Pavleta in Lojzeta, kajti s proučitvijo miljeja, iz katerega sta izšla Janez in Jurij, bi bilo omogočeno boljše razumevanje njiju samih. Sploh bi bilo zelo koristno dobiti več vploga v delovanje naših podobaških delavcev zaradi njih samih, kajti študij naše pretekle umetnostne obrti, ki je odraz okusa in kulturne stopnje svoje dobe, bi že sam po sebi opravičeval prireditve takih razstav.

Če pa še poseben načlen vzrok, ki govori za poudarjanje umetniškega dela obeh velikih bratov, namreč njihova vloga kot utemeljitelja preporoda slovenske likovne umetnosti ali — če hočete — kot začetnika slovenske moderne v širšem pomenu te besede.

»Ali bo ta razstava odprla nove poglede na zgodovino naše likovne umetnosti?« sem poizvedoval.

Brez dvoma: spoznali bomo oeuvre, ki je ne le ljubljanskemu občinstvu, marveč tudi umetnikom in drugim strokovnjakom skoraj docela neznan. Spoznali bomo, da je bilo to delo na visoki kakovostni stopnji. Na cerkvenih delih bomo videli, da sta Janez in Jurij dvignila nivo cerkvenega slikarstva ter da sta prinesla novih pobud svojim tovarišem in naslednikom.

Za zgodovinska razmišljanja je pa posebno važno, da nas vodi delo Janeza in Jurija neposredno in delavnico Janeza Wolfa, pri katerem sta se šolala v mladih letih. Tam sta dobila bistvenih pobud za poznejše delo. Oba sta se v starejših letih gledala na Janeza Wolfa z veliko hvaležnostjo in s spoštovanjem. Janez Šubice pravi v nekem listu dobesedno: »Oklusni deli sestavijo po naših cerkvah zdaj. Wolfovo tradicijo sta Janez in Jurij prevzela ter izpopolnila do viskega.

Ko sta brata zapustila delavnico svojega učitelja, sta šli njuni življenjski poti vsake sebi. Janez je krenil v Benetke in Rim.

Bivanje v središčih italijanske klasične umetnosti je bilo polno takih vplivov, ki so nujno vtisnili pečat njegovemu poznejšemu delu. Te pobude italijanske renesance in italijanskega baroka se očitujejo v monumentalnosti Janezovih zasnov, v njegovih figurah in formah, v klasičnem koloritu, v harmoničnosti barvnih sestav, a tudi v detajlu, v fiziognomijah in v njih izrazu. Temu umetniškemu izrazoslovju je ostal zvest vse življenje, čeprav je pozneje svojo glavno delavnost razvijal na Dunaju, v Pragi in Kaiserslauternu.

Jurijeva življenska pot je pa bila malone obratna. Iz Wolfove delavnice je prišel naravnost na Dunaj ter je postal redni učenc umetnostne akademije, kjer so mu bili za profesorje znani realisti z Gripenkerlom na čelu. Kako se je tam uveljavil, o tem priča zlasti dejstvo, da ga je hotel Gripenkerl imeti za asistenta na svoj specialki.

A z Dunaja ga je pot vodila na jug ob priliki častnega naročila za okrasitev Schliemannove palače v Atenah. Vendar ga tamonjši ambijent ni zadovoljil, zato je rad sprejel povabilo prijatelja Hymaia ter se je podal v Pariz, kjer je našel ugodnejša tla za svoja umetniška stremeljenja.

V primeru z Janezom kaže Jurij v kompoziciji svobodnejše zasnutke, je slikarsko nemirnejši — človek bi že kar rad govoril, uporabil izraz impresionizem —, je spontanejši in bolj kakor klasična forma mu je pri srcu slikanje v pravem pomenu besede, to je učinkovito povdaranje barv in tonov. Da je Jurij večji realist od Janeza, o tem priča vrsta portretov, s katerimi je položil temelj modernemu slovenskemu portretu.

Tako torej vidimo v delu obeh bratov zanimivo poglavje zgodovine slovenske umetnosti: Jurij je predhodnik one generacije, ki je črpala svoja izkustva v Parizu, modernem središču umetniškega življenja, Janez pa tvori nekako zaključno poglavje dela onih umetnostnih stremeljenj, ki so črpala predvsem iz zakladnice italijanske umetnosti.

A v ozadiju teh dve dioskurov se vedno vidneje odraža silhueta Janeza Wolfa, ki je v interregnu nesamosojnega umetnostnega življenja sredi prejšnjega stoletja zasidral umetniško delo v slovenskem okolju ter vrgel valove umetniške tradicije tja do Ažbete, saj je le-ta s ponosom zatrjeval o sebi, da izvršuje Wolfovo oporoko.

Pa še nekaj bo morda pokazala ta razstava. Spoznali bomo, kako se visoka umetnost razvija iz nadarjenosti ljudskih umetnikov in iz okolja ljubiteljev umetnosti. Razporejena družina Šubicev s svojimi predniki in potomci nam priča o avtohtonosti one zavedne slovenske umetnosti, ki tvori po dolgi dobi raznih tujih priselencev (Künl, Goldenstein) in samo po krvi Slovencev (Pernhart) tudi v tem smislu novo dobo slovenske likovne umetnosti.

Morda bo razstava Šubicev učinkovala tudi do tistih korektiv za raziranje mlajše generacije, češ da se slovenska umetnost začneja šele v letu 1919... ter bo tako izvršila podobno nalogo, kakor velike retrospektive v Franciji.

Zanimalo me je izvedeti, ali je pričakovati, da se bo nabrano gradivo vsaj delno ohranilo za skupno zbirko v okviru Narodne Galerije.

Stvar ni lahka — je menil dr. Ložar —, cerkvene slike so bile snete raz oltarje in bodo morale čim prej zavzeti zopet svoje staro mesto, portreti so pa zasebna lastnina in znano je, kako težko se naša človek odloči zato, da svojo lastnino odstopi javni zbirki. Kljub temu se bo menda posrečilo pridobiti za NG katero sliko in skico.

»Ali bo zunanji uspeh razstave vsaj iz črpa monografija o bratih Šubicah?« Slike, ki jih z velikim strokovnim znanjem obnavljata potomci Šubicev, prof. Mirko Šubice in prof. Stenar in ki se bleste v popolni svežosti, se seveda vseprek fotografirajo, s čimer bo ustanovljena realna podlaga za ilustrativno gradivo take monografije. Zgodovinski in umetnostni kritični del take monografije se tudi pripravlja. A o podrobnostih danes govoriti bi bilo še prezgodaj.

»Komu se moramo v prvi vrsti zahvaliti, da pride končno do te važne razstave?«

Na prvem mestu je treba imenovati nad vse vestnega in marljivega msgr. Stesko, ki je izpopolnil gradivo bivšega direktorja državne obrtne šole Ivana Šubice, pričeno leto 1885. v Ljubljanskem Zvonu. Msgr. Steska je nabral mnogo novega gradiva ter je pridobil svoje izsledke v Dom in svetu ter v Mladiki. Na pobudo dr. Izidorja Cankarja je odbor NG zasnoval idejo o razstavi ter je izvedbo, kakor rečeno, poveril posebnemu pripravljalnemu odboru.

Najprej je nastala potreba, da spozna ta odbor obseg razpoložljivega gradiva. V to svrhu sem si ogledal vsa v poštev prihajajoča dela v raznih krajih. Župniki in drugi lastniki so vedeli rade volje pristali na to, da se slike posodijo za skupno razstavo. Transport slik je prevzel sam upravnik NG G. Zorman, ter je to delo izvrševal večimoma v času hudega deževja. Uspelo mu je, da so prišle vse umetnine brez poškodb v Ljubljano, kar je pač pripisati veliki rutini in spretnosti g. upravnika. Da je gospod Zorman tudi duša vsega nadaljnega pripravljalnega dela, je menda odveč poudarjati. Slednjič ne smemo pozabiti, da je ta razstava, kakor vse akcije NG, naša vnetega pomagača v osebi zaslužnega predsednika dr. Windischerja.

Bila je že pozna ura, ko sva se z dr. Ložarjem razšla. Vesel sem bil najinega pogovora, vesel posebno zaradi tega, ker sem spoznal v znanem poborniku za najmodernejšo umetnost strokovnjaka širokih vidikov ter objektivnega pogleda na vse — tudi starejše — umetnostne pokrete.

Saša Santel

Zapiski

»LJUBLJANSKI ZVON«

prinaša v pravkar izšli 9.—10. številki na uvodnem mestu nekrolog T. G. Masaryku iz peresa Bratka Krefca. Nadaljuje se odloke iz romana Franceta Novšaka »Deček, Joža Šeligo je prispeval ciklus »Drobnih pesmi«, ki znova potrjuje njegovo pristno lirčno občutje. Nadaljujejo se »Pisma Ivana Prijatelja s študijskega potovanja 1903—1904«, ki jih s primernim komentarjem priobčuje prof. dr. Rajko Nahtigal. V osvetlitev vprašanja Prijateljeve štipendije je to pot objavljeno neko pismo prof. Vatroslava Jagića. Ivan Potrč, čigar daljša povest

»Sinc izide v kratkem pri Vodnikovi družbi, je prispeval novelo iz kmečkega življenja »Sveti zakon«. Ivo Brnčič nadaljuje svoje razgledanje svatovnonazorskih problemov v delu Ivana Cankarja ter vprašanj njegove politične in socialne ideologije, zlasti v zvezi z uvodi Izidorja Cankarja v Zlanih spisih. Ferdinand Godina je pisec novele »Trije«, ki odpira zanimiv pogled v kmečko življenje. D. Strašek pa zaključuje svoj članek o francoskem karikaturniku Honoriju Daumieru. Katarina Špur, znana čitateljcem »Jutra« s svojimi originalnimi reportažami iz raznih krajev naše domovine, zlasti iz Prkurmurja, debutira v L. Z. s črtico »V sirotiščih«. Anton Debeljak je zastopal s sonetnim triptihom »Nevidna krila«, ki originalno obravnava stari pesniški problem resničnosti in sna, pesniški vrednot in vrednot tako zvanega praktičnega življenja. Pri nas, kjer je vprašanje mladinske književnosti večkrat v razpravi, ulegne živo zanimati prispevek N. Bahtina »Otroška poezija v Rusiji«, v katerem najde čitatelj mnogo novih pogledov na teoretična vprašanja in posebej še na sedanje stanje originalne in močne ruske mladinske poezije. Tone Seliskar se zopet oglaš v L. Z. s prozo in sicer z daljšo povestjo »Izgubljeni svet«, ki se bo še nadaljevala.

V petitu so objavljeni članki: Nemir ob Tihem oceanu (F. Seršen), Trideset milijonov novih Američanov (po Louisu Adamu Olga Grahorjeva), Slovenski kmečki puni (Vito Kraigher) ter kritike: Puškin-Zupancič, Pravilica o carju Saltanu (V. Šermazanova); Jožef Chmelar, Les minorités nationales en Europe centrale (P. Karlin); E. Vranc, Osnove etnogeneze šolskega pouka v teoriji in praksi; A. Puškin-Mile Klopčič,

S P O R T

Točke so nujno potrebne

Na nedeljski tekmi med Baskom in Ljubljano bo spet enkrat boljša priložnost...

Nedavni poraz Ljubljane je po splošnih kritikah zakrivila napadalna vrsta našega ligeša, ki po 65 minutah stalnega napadanja ni bila zmožna zabiti »Jugoslavije« niti enega gola. Upamo, da bodo te kritike vzdrldale tudi vodstvo »Ljubljane«, da bo postavila v napad sposobnejše ljudi, ki jih prav gotovo ima v svojih vrstah. Zdaj tudi že pravijo, da bomo v nedeljo res gledali najboljšo napadalo vrsto, ki jo more postaviti naš ligeš. Tudi Bask se za nedeljsko tekmo ojačuje in bo postavil proti Ljubljani svojo najboljšo enajstoročico. Obeta se nam torej zanimivejša prvenstvena tekma v letošnji sezoni na ljubljanskih tleh.

Številčno premočno izražen je bil za Ljubljano nedeljski rezultat, zato bo to nedeljo slovenska enajstoročica napela vse sile, da dokaže svojim simpatizerjem in vsej ostali naši športni javnosti, da tudi

Pesmi (O. Berkopac). V Socialnem obzorju obravnava Jos. Jurančič socialne prilike šolskega otroka krškega okraja in podaja izsledke ankete v tabeli, ki je tehen prispevek k spoznavanju stvarnih razmer, v katerih živi slovensko ljudstvo.

Dr. Ivan Lah. Pesem o kovaču Tomažu. Za 28. oktober t. l. je naš pisatelj dr. Ivan Lah razposlal iz svojega vodmatsekega Tuscula, kjer se še vedno hrabro bori za »zdravje, majhen bibliofiliški tisk »Pesem o kovaču Tomažu«. Kdo je ta kovač Tomaž, je komaj treba omenjati, zlasti z 28. oktobrom, ki ne samo Čehoslovakom, marveč tudi nam obuja lik velikega Osvoboditelja, saj je bil letošnji 28. oktober prvi brez njegove žive prisotnosti. Dr. Ivan Lah je v vezani besedi orisal pravični potek Masarykovega življenja.

Zivljenje včasih je kot pravilica: Nekoč je živel grajski kočijaž, imel je sinka, dobrega, veselega, ime mu po domače je bilo Tomaž.

V sedemnajstih kiticah svoje pesmi opeva dr. Lah rast in stopnjevanje tega moža, ki postane iz nekdajnega kovaškega vajenca kladivar usode svojega naroda, eden največjih med velikimi v sedanjem svetu.

Zivljenje res je kakor pravilica — ko plava v slavi narodni junak, toda mladino je učil Tomaž:

»Le delo, boj nas vodita do zmage!« Pietetna pesnitev je lep slovenski prispevek k poeziji o T. G. M., ki je na Čehoslovakiem pognala toliko neveljvih cvetov.

»Kranjci« zna igrati nogomet. Ne bo lahko obdržati doma obe točki, saj je Bask trenutno v odlični formi, toda od naših fantov pričakujemo, da bodo svojo publiko razen vzdržljivosti in elana pokazali tudi svojo strelsko sposobnost. Mednarodni sodnik, ki bo vodil nedeljsko tekmo, je pa tudi jamstvo, da se bo tekma odigrala v mehan sportsne fairnesse in da bodo zlasti naši fantje lahko igrali brez strahu za svoje noge. Zavedajo naj se, da je treba prekriti z ničlami v korist »Ljubljane«. Od vsega početka je treba zbirati točke, da se rešimo družbe onih klubov, ki se bodo morali proti koncu tekmovalnega boriti za obstoj v ligi.

Bask je že določil svoje moštvo, ki pripe v Ljubljano v soboto pod vodstvom g. Živkovića, »Ljubljana« pa bo šele sestavila svojo enajstoročico in bomo sestavo objavili v prihodnji številki.

Kolesarske dirke na Dolenjskem

KK Dolenje iz Novega mesta je dobro organiziral prve medkubske dirke.

Kljub slabemu vremenu je novomeški kolesarski klub »Dolenje« preteklo nedeljo izvedel svoje dolgo pripravljene medkubske kolesarske dirke. Start in cilja bila v Gotni vasi pri Novem mestu pred gostilno Matko, kjer je tudi sedež kluba. Klub deluje že več let pod predsedstvom g. Jožeta Matka ml., pa je dosedaj prirjal samo kubske dirke za procvit kolesarskega sporta v dolenjski metropoli. To pot je šel že za korak naprej...

Dirka se je vršila na progi Gotna vas Novo mesto — St. Jerne — Zaba vas in nazaj in je bila dolga 45 km. Na startu je bilo 13 vozačev, med njimi 7 iz ljubljanske Heimesa ter štirin iz Vrhnike, ostali pa so bili domačini. Tehnični rezultati so bili naslednji:

1. Štirn Karel (SK Vrhnika) 1:22, 2. Lampret Slavko (Dolenje) 1:24, 3. Gregorič Janko 1:24 25, 4. Premk Pavel 1:24 35, 5. Grabnar Franc (vsi Hermes, Ljubljana) 1:25, 6. Mežnaršič Viktor (Dolenje) itd. Povprečna brzina zmagovalca je znašala 33 km na uro.

Dirka se je končala v najlepšem redu in brez vsake nezgode. Po končanih dirkah so bile razdeljene nagrade, katerih sta bila največ deležna prvak dneva Štirn in pa junior Gregorič. V zaključnem govoru je predsednik kluba g. Matko med drugim obljubil, da se bo »Dolenje« prihodnje leto včlanil v kolesarskem savezu in se bo bolj posvetil svoje moči sportnemu kolesarstvu.

Pokalni turnir SK Mladike

V nedeljo in na praznik bo agilna Mladika organizirala pokalni nogometni turnir s sodelovanjem štirih ljubljanskih enajstoric po naslednjem razporedu: v nedeljo ob 9. Mladika - Moste, ob 10.30 Ljubljana - Korotan, v ponedeljek ob 9. finale premaganev, 10.30 pa finale zmagovalcev prejšnjega dneva.

O podrobnostih glede moštev bomo še sproti objavili jutri.

Občni zbor MK »Pohorja«

V »Mariborskem dvoru« je bil pred kratkim izredni občni zbor motoklističnega kluba »Pohorje«, ki bo važne važnosti za nadaljnji razvoj in procvit motoklističnega sporta v našem mestu. Zborovanje je otvoril in vodil klubov podpredsednik Ivan Lah, ki je po uvodnih formalnostih prisrčno pozdravil delegate eerodnih društev ter številno članstvo, nato pa v kratkih besedah orisal klubovo delovanje v pretekli sezoni. Obirno poročilo o razvoju in klubovem delovanju je podal g. E. Fašing, ki je v svojem poročilu navedel vse uspehe, in prireditve »Pohorja« v letošnji sezoni. O uspehih najizginejšega motoklističnega kluba v Mariboru smo tako že poročali eproti, zato jih danes zaradi pomanjkanja prostora ne bomo ponavljali. O gospodarskem stanju kluba je poročal g. Handl, v imenu nadzornega odbora pa g. Grgič, ki je odboru predlagal razrešnice, ki je bila tudi oglasno sprejeta.

Po kratkem odmoru so sledile volitve in je bila oglasno izvoljena naslednja nova uprava: Ivan Lah predeednik, Milan Grgič I. podpredsednik, Avgust Jahn II. podpredsednik, Matija Višar blaginji, Josip Henzel tehnični referent, Franc Hanl, gospodar; odborniki: kapetan Vojislav Mandrovič, Franc Čančala, Ivan Zens Miran Toroš,

Leopold Burjan, Branko Domielj, Ivan Ribič, Franc Koren. Sportna komisija: Martin Gajšek, Jurij Elšnik, Bogo Weinhandl, Ciril Rušič, Kristian Lah, Anton Pšeničnik, Edi Koemut in Friderik Nas. Nadzorni odbor: Ivan Zgur in Franc Bezjak.

Soglasno in z velikim odobravanjem je bil nato izvoljen za častnega predsednika dolgoletni in zaslužni sportni delavec g. E. Fašing, ki mu je klub v znak priznanja izročil častno diplomu. Pri slučajnostih go bili sprejeti važni sklepi, ki bodo prav gotovo pripomogli, da se bo klubovo delovanje še toli poživilo in bo »Pohorje« v slovenskem in jugoslovanskem motoklističnem sportu igralo ono vlogo, ki mu pripada. Ustanovljen je bil dalje tudi kegljaški klub zaradi čim živahnjega družabnega življenja v klubu. Soglasno je bil tudi sprejet sportni razpored za bodočo sportno sezono, nakar je predsednik g. Ivan Lah zaključil lepo uspešno zborovanje naših »Pohorcev«.

V nekaj vrstah

Na zadnji seji upravnega odbora JNS so bile verifirane vse ligaške tekme pretekle nedelje, razen one med Jedinstvom in Hajdukum. — Na tekmi med Ljubljano in Jugoslavijo v Beogradu, (ki je bila druga prireditve dvojnega sporeda) je bilo prodanih 4.235 vstopnic in so spravili pri blagajni skoraj 50.000 Din. Na seji je bilo govora tudi o tekmovalju za zimski pokal, o katerem se v zadnjem času mnogo razpravljalo in piše, posebno v Zagrebu. Po izjavah zastopnikov prizadetih klubov so vse vesti o tem tekmovalstvu mnogo preuranjene in še ni prav nič določeno, kdo bo vse tekmoval in kdaj bi se te tekme morale vršiti.

V enajstorki Gradjanskoga, ki bo to nedeljo igrala doma proti Jugoslaviji, bo igral desmo zvezo naš ožji rojak Zupancič, ki je zasedel to mesto zaradi nedavne slabe igre drago plačanega šmelička iz Osijeka. Ljubljana je dala zagrebškemu prvemu razredu zopet odlično nogometno moč, kakor jih je že toliko, ki doma niso mogli na boljša mesta.

Glede sodnika za nedeljsko tekmo med Ljubljano in Baskom v Ljubljani krožijo po listih že kar bujne vesti. Sprva je bilo rečeno, da bo prišel to tekmo soditi Italijan, pozneje smo dobili telefonično vest, da ni izključen Švicar, danes pa čitamo v beograjskih listih, da bo fenomenalni nevtrelec na tej tekmi celo Anglež. Upajmo, da bo slednjega ostalo pri Italijanu, ki ga bo Ljubljana še najlažje »prenesla«. Kajti blaginje na novem igrišču so popolnoma nove in še vse premalo privlačne.

Zagrebški lahkoatletski trener Kujsma, ki ga tudi v Ljubljani dobro poznamo iz lanske zimske sezone, že tri mesece ni do bil nobene plače in mu je savez hrvatskih lahkoatletskih klubov dolžan okroglih 12.000 Din. Kujsma je zdaj že ponovno izjavil, da brez denarja ne more in ne zna živeti in da bo skušal po najkrajši poti priti do doma, pa potem tamkaj uveljaviti svoje pravice. Kujsmov primer je zopet zgovoren prispevek k poglavju o ureditvi naših sportnih razmer in nas bo gotovo samo še bolj proslavil po mednarodnem svetu.

Poleg tekmovalnja za teniški srednjeevropski pokal za moške, ki so ga letos za prvo leto že odigrali, načrtujemo prihodnje leto ustanoviti enako konkurenco tudi za dame, v kateri bi sodelovale ekipe Čehoslovake, Italije, Avstrije, Madžarske, Poljske in Jugoslavije. Naša kraljica je za zmagovalca tega tekmovalnja darovala dragoceno častno darilo.

Če Vam lasje izpadajo pomagajte Silvikrin

Koncentrirana naravna hrana za lase

Prepreča in ustavlja izpadanje las, pospešuje rast las in ohrani kožo glave zdravo. Odstrani prhut skoraj čez noč.

Postavite še danes steklenico Silvikrina na svoj umivalnik.

Silvikrin, iznajdba slavnega biologa Dr. ja Weidnerja, je nov prepat, ki z zunanjim dovajanjem organskih tvarin uspešno hrani tkivo za proizvajanje las ter ga usposablja za novo, zdravo rast las.

Lotion Silvikrin Din 27.—

Dobi se v vseh strokovnih trgovinah.

Skrbite za svojo kožo glave, pa bo tudi Vaša koža glave skrbela za rast Vaših las. Vaši koži glave je treba Silvikrina!

Z razveljavitvenjem občnega zbora jugoslovenskega olimpijskega odbora z dne 24. oktobra 1936 v Zagrebu je jugoslovski olimpijski odbor prenehal delovati in tako je šlo leto dni v izgubo pri pripravi jugoslovenskih sportnikov za II. olimpijado. Da začasno reši to krizo, je minister za telesno vzgojo izdal odlok, ki nadalnje delovanje JOO.

S. K. Slovan. — Redni članski sestanek bo drevi ob pol 20. v gostilni Krušič. Udeležba strogo obvezna za vse igralce. — Nečelnik.

S. K. Svoboda. Danes od 15. do 17. obvezen trening. Ob 19. članski sestanek, važen tudi zaradi gostovanja rezerve. I. moštvo igra v nedeljo prv. tekmo v Kranju, juniorji pa prv. tekmo z Ljubljano kot predtekmo Bask : Ljubljana. Ob 19.30 seja odbora.

SK Slavija. Drevi ob 20. strogo obvezen članski sestanek za vse nogometaše. Ob 20.30 redna odobrova seja. Vsi, ki imajo opremo doma, naj jo prinesejo s seboj. Tajnik.

Službeno iz LNP. V štev. 27 Službenega Vestnika je med objavami p. o., spored prv. tekem za 31. t. m., pomotoma izostalo: V Mariboru, igrišče Železničarja, ob 15. Železničar ČSK, službujoči g. Miheljak. — Tajnik II.

SOKOL

Članstvu in naraščaju ljubljanske sokolske župe VSEM, KI HOČEJO NA VSESOKOLSKI ZLET V PRAGO!

Ker se bliža X. vsesokolski zlet v Pragi, ki bo julija 1938, za katerega vlada v sokolski in nesokolski javnosti veliko zanimanje, smatramo za potrebno javno objaviti sklepe Saveza SKJ in ljubljanske sokolske župe, tičeče se udeležbe na zletu v Pragi:

1. v sokolski odpravi se bo zleta udeležilo samo članstvo in naraščaj, ki je član sokolske organizacije vsaj od 1. novembra 1937 dalje,
2. vsak udeleženec zleta mora imeti slavnostni kroj, telovadci razen tega še telovadni kroj. Za članice je dosedanj slavnostni kroj deloma spremenjen, za moški in ženski naraščaj pa je bil s 1. avgustom 1937 vpeljan nov slavnostni in telovadni kroj, katerega morajo imeti vsi udeleženci že za Prago,
3. članstvo, ki je že izpolnilo 26. starostno leto in izpolnjuje pogoje pod točko 1. in 2., mora v svrhu priučenja redovnih vaj poseati posebne ure za redovne vaje v svojem društvu. Od najmlajšega članstva in naraščaja bodo smeli v Prago samo tisti, ki bodo — izpolnjujoč pogoje pod 1 in 2 — vsaj od 1. novembra 1937 dalje redni telovadci, ki bodo brezhibno obvladali za Prago določene proste vaje in z njimi nastopili že na župnem zletu junija 1938 v Ljubljani,
4. polmenske prijave za vse udeležence pranskega zleta bodo društva poslala župi že do 1. januarja 1938. Te prijave se kasneje ne bodo izpolnjevale. Za točno izrisitve teh sklopov so odgovorna društva in četna načelnstva, nadzor nad njimi ima župno načelnstvo.

Opozarjamo članstvo in naraščaj društev sokolske župe Ljubljana in vso javnost na te sklepe in v svrhu ravnanja.

Obehem opozarjamo člane sokolskih društev, ki mislijo vstopiti v novo ustanovljen župni jedni odsek, a se niso prijavili, da sprejema župe te prijave samo še do 31. oktobra 1937. — Zdravo!

Sokolska župa Ljubljana

